

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
smetno Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljevi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Iskratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 495

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem tek. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha čislo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 30. septembra.

Minuta sta že dobra dva meseca, odkar imamo vlado RR. V dveh mesecih in pol se že da nekaj narediti, vsekakor pa mnogo pripraviti za jesen. Toda ko je šla skupščina na počitnice, je šla počivati tudi vlada, mesto da bi se bila podala na delo. Gospodje »seljaki«, ki so prej toliko govorili o salonskih vozovih in avtomobilih, ki da so narejeni iz kmetijskih in delavskih žuljev, so sedli vanje in bili skozi noč in dan na potovanju: domov, izlet, v letovišče.

Prečanski »kralji«, ki so z marsikatero stvarjo v državni administraciji nezadovoljni, so stavili velike upe na radičevske ministre. Žal, da so popolnoma odkrili. Če izvzamemo preganjanje samostojnih demokratov in par »šikan radi intrig raznih klik, ni iz te kuhinje prišlo še ničesar koristnega, temveč sama škoda.

Dva in pol meseca RR vlade sta pokazala, kako upravičeno so svarili samostojni demokrati, da nikar rušiti Narodnega bloka in se spuščati v vlado, ki je popolnoma odvisna od glasov radičevskih poslancev. Vse je prišlo, kakor so v naprej povedali svaritelji, ki so s Stjepanom Radičem že toliko doživeli, da ga poznajo do kože in pod njo. G. Radiča so poslali v inozemstvo, da bi ne govoril doma, pa je v Ženevi napadel lastno državo na njenem najobčutljivejšem mestu, to je v vprašanju Makedonije.

Razumljivo je, da se sedaj vse mogoče kombinira, kaj bo nastopilo v skupščini. Eni prerokujejo vlado g. Davidoviča iz starega opozicijskega bloka pomnoženega z radičevci. A tej kombinaciji manjka večina, ako se ji ne pridruži samostojni demokrati. Drugi prerokujejo revizijo sporazuma z radičevci, češ, da treba nadaljevati poskus v boljši obliki. Tretji pričakuje, da se RR pridružio še klerikalc, ki se na vso moč ponujajo in so stavili za vstop v vlado zelo skromne pozije računajoč seveda na to, da si v Sloveniji pod roko že pokrijejo svoj račun. Vse te razne kombinacije pa pomenijo, naj se tudi preplekajo na sveže, vedno le nadaljevanje sistema RR, to je koalicije idejno povsem različnih grup, od katerih je ena skrila preplašeno svoj program na videz pod mizo (kar bi enako veljalo za SLS) in skuša z zvijačami in pod roko dobiti nazaj, kar je morala zatajiti. Te kombinacije v stvari niso nič drugega nego praktično izvajanje starega avstrijskega »Fortwursteln« na ogromno škodo države: Ni volitev v oblastne skupščine in torej ne razvoja samouprav, ni krepke zakonodaje, ni upravnih reform, ker ni zaupanja in idejnega edinstva. In če bi se pririli klerikalci zraven, bo kaos še večji. Idejno raznolike koncentracije in koalicije se sklepajo, kadar so države v težkih zunanjih razmerah in notranja ureditev lahko čaka. Kadar pa je zunanja situacija države močna in je nujno dosledno izvršiti notranjo ureditev, tedaj treba, da vodi državno politiko samo ena stranka z večino, ali pa vsaj koalicija idejno sosednjih strank.

Če pojde sedanja »fortwurstlerija« naprej z večjim strahom, kaj počno in govore radičevci, bo pač država še bolj trpela škodo. SDS sta odgovornost ne zadene; kajti ona ni kriva, da se je Narodni blok razbil in tudi ni dala povoda, da je bila iztisnjena iz pogajanj za tkzv. sporazum, kjer bi ona naravno morala sodelovati. Če bi se razvoj v sedanjih smeri nadaljeval, ona tudi ne bo kriva, ako bo obča stagnacija v razvoju notranje politike zlasti pa državne administracije trajala še par mesecev deli, in homo imeli ustavne določbe glede oblasti še dalje časa na papirju v velikansko škodo ljudstva.

Dozodki kažejo, da nova politika ni rodila sadu, kakršnega so pričakovali, da bi se ona mogla upravičiti. Vsi znaki govorijo zato, da je današnja kombinacija PR idejno že izčrpana. Naravno je, da ji bodo z umetnimi injekcijami skušali podaljšati življenje. A ti poskusi ne bodo uslužili niti za državo, niti za ljudstvo. Treba brez osebnih občutkov in trmoglavosti mirno preudariti, ali ima današnji parlament kombinacijo, ki more mirno in smoteno delati. Ako ne, so dnevi sedanje Narodne skupščine šteti.

Priprave za čsl.-jugoslov. trgovinsko pogodbo

Beograd, 30. septembra, p. Nocoj je českoslovaški poslanik g. Šeba dolgo konferiral s pomočnikom ministra za zunanje stvari. Nato je izjavil Vašemu dopisniku, da je bil predmet njegovega razgovora trgovinska pogodba s Českoslovaško. Pregledal se je preliminarni material ter se pričakuje prihod ministra za zunanje stvari dr. Nišića. Včeraj je v ministstvu za šume in rudnike izjavil minister dr. Kraljač, da je material že popolnoma pripravljen ter da se pričakuje, da bodo v najkrajšem času postavljeni obojestranski delegati, da se prične pogajanja.

Vzrok naglega kraljevega povratka v Beograd

«Vsled neodložljivih državnih potreb.» — Priprave za zasedanje Narodne skupščine.

Beograd, 30. septembra, r. Današnji dan ni prinesel v političnem življenju nikakih novosti in jih tudi ni prej pričakovati, dokler se ne povrne Nj. Vel. kralj in Pašić v Beograd. Povodom skrajšanja potovanja Nj. Vel. kralja in kraljice po Dalmaciji je bil izdan v Splitu sledeči službeni komunikat:

«Za v Tivtu je bil na prošnjo članov vlade, ki spremljajo kralja in kraljico na potovanju, vsled neodložljivih državnih potreb skrajšan pot kraljevskega para, vsled česar izostanejo nameravani poseti mest v notranjosti in na severni obali morja.» Kakor se vidi iz tega službenega komunikata, se javno priznava, da so politični dogodki edini razlog prekinitve potovanja Njegovega Veličanstva.

V Beograd je prispelo večje število narodnih poslancev, ki prihajajo radi strani-

kinih poslov in informacij o situaciji. Zanimivo je, da se radikalni poslanci, ki prihajajo v Beograd, neprestano pritožujejo nad radičevci.

Po informacijah, ki jih je dobil naš dopisnik iz vladnih krogov, se smatra, da bo Narodna skupščina sklicana k izredni seji še le za 15. oktober. Edini predmet bo najbrže reševanje prošnji in pritožb, ki jih je ogromno število. Ta rešitev mora biti gotova v izrednem zasedanju, ker se mora za novo skupščinsko zasedanje izbrati nov odbor. Izredno zasedanje se zaključi 20. oktobra in s kraljevim ukazom otvori redno jesensko zasedanje.

Zagreb, 30. septembra, n. Včeraj se je tu šla dolga konferenca vodstva Radičeve stranke. Na tej konferenci se je razpravljalo o politični situaciji. Konferenca se te dni po povratku Stj. Radiča nadaljuje.

Ministri se zopet zbirajo

Finančni minister je predložil proračun. — Naša delegacija v Washingtonu. — Visoka odlikovanja za člane vlade.

Beograd, 30. septembra, p. Po daljšem premoru je nocoj bila kratka seja ministrskega sveta, katere so se udeležili ministri Slavko Miletić, Uzunović, Simonović, dr. Stojadinović, Velja Vukičević, dr. Kraljač in dr. Nikić. Ker velik del ministrov še vedno ni v Beogradu, se na tej seji ni sklepalo ničesar važnega. Ministri so poročali o svojih vtisih s svojih potovanj. Minister Kraljač je poročal o pripravah za mednarodno razstavo v Filadelfiji. Finančni minister je naznanil, da je proračun za 1926-27 končan ter da ga je že poslal finančnemu odboru. On upa, da bo tokrat proračun pravočasno izglasovan.

Vlada je sprejela poročilo iz New Yorka, da je naša parlamentarna delegacija davi dospela tja. Razen našega poslani-

štva jo je sprejelo mnogoštevilno prebivalstvo naše kolonije v New Yorku. Delegacija je danes odpotovala v Washington, kjer se bo menda delo začelo jutri.

Na seji ministrskega sveta je bilo dalje prečitano poročilo, da je kralj podpisal ukaz, s katerim so odlikovani z redom sv. Save I. razreda ministri Božo Maksimović, Pavle Radić, Uzunović in Dušan Trifunović ter podpredsednik Narodne skupščine Nikola Subotić, S Karadjordjevo zvezdo I. razreda sta odlikovana Marko Trifković in Velja Vukičević, z redom Belega orla I. razreda pa Marko Gjurčić.

Vlada pričakuje povratek kralja v Beograd za 2. ali 3. oktober.

Makedonski proces na Dunaju

Včeraj se je pričela pred dunajsko poroto razprava proti Menčiji Karničiuvi, ki je umorila bolgarskega voditelja Panico.

Dunaj, 30. septembra, s. Pred tukajšnjo poroto se je začela danes sodna razprava proti Menčiji Karničiuvi, ki je pred meseci ustrelila v loži Burgtheatra bolgarskega vod, teta Panico. Dvorana je prenapolnjena. Zlasti mnogo je Jugoslovenov, med njimi precej novinarjev. Obtoženka so prinesli v dvorano na udobnem naslanjaču. Karničiuva je dobila dovoljenje, da sme govoriti sede. Razprava se vrši s pomočjo bolgarskega tolmača, ker zna obtoženka le slabo nemški.

Karničiuva je izpovedala, da je rojena v Kruševu. Dovolila je pet razredov gimnazije potem pa je morala izstopiti vsled bolezni. Nato je poročala očetu v njegovi mentalni v Caribrodu. Leta 1918. je šla v Monakovo, kjer je posežala trgovsko akademijo. Na voljni v Monakovo je spoznala družino Azo vo in potem nje gospo Bumbarovo, takozvano Izmerljevo, ki ji je razložila politične razmere v Makedo. Prvotno je bila Karničiuva navdušena za ulogo, ki jo je imel Panica v boju za Makedonijo, kasneje pa se je to navdušenje ohladilo, ker za vlada Stamboljskega neupravičeno dolžila obogatitja, Panica pa se je kasneje vseeno z njo sprijaznil in celo vstopil v njeno službo.

Predsednik je vprašal obtoženko, kako je mogla vseeno sodelovati s Panico, Karničiuva je odgovorila: »V Caribrodu sva se sestala in me je prošil, naj sporočim njegovi rodbini, naj bo pripravljena, da se pelje z njim na Dunaj. Predsednik je potem vprašal obtoženko: »Ali se je takrat Panica bojeval s srbskimi četami?« Obtoženka: »Se-

veda, skupaj s četami, ki jih je organiziral makedonski odbor.« Karničiuva je potem pripovedovala, da ji je Panica sporočil, da je že podal dva dokaza svojega delovanja in da so vsi navdušeni zanj.

Obtoženka je priznala, da je kupila orožje že poletju 1924. v Sofiji in da je izrecno zahtevala, da mora biti novo, zanesljivo in že preizkušeno. Predsednik jo je vprašal, zakaj ni odložila svoj čin za čas po poroki prijateljice. Obtoženka je odgovorila: »Vedela sem, da Panica podpira Izmerljevo in ji nisem hotela odvzeti opore pred poroko.« Karničiuva je potem obširno govorila o umoru samem. Na dan zločina dopolne je prišla k ženi načelnika tiskovnega urada bolgarskega poslanštva na Dunaju, Antonova, pa je ni bilo doma. Popoldne je šla še enkrat k njej in je dobila pri Antonovi še eno gospodično, ki je bila takrat pri njej na posetu in ki je potem spremljala Karničiuvo v gledališko pisarno. Predsednik je pripomnil: »Načelnik tiskovnega urada Antonov vam je pri nesel iz Sofije denar.« Obtoženka je odgovorila, da je bil to je znesek, ki mu ga je dala zanj njena mati.

V nadaljnjem poteku razprave je slikala Karničiuva umor, o katerem so listi že obširno poročali. Zanimivo je dejstvo, da so neznane osebe plačale vse stroške za morilo v času njenega bivanja v sanatoriju. Stroški so znašali dnevno 300.000 K. Dunajsko časopisje se je razdelilo v dva tabora. Eni zagovarjajo Karničiuvo, drugi pa zahtevajo zanj brezpozojno kazen.

Razpust grške zbornice

Nasprotujoče vesti.

Atene, 30. septembra, s. Pangalosova vlada je snoči izdala dekret, s katerim razpustila zbornico. Ze par dni se opaža pri desničarskih strankah gotovo tajno gibanje, ki gre za tem, da strmoglavi vlado, če treba tudi s silo. Vlada je izdala proglas na narod, v katerem govori o varokih, ki so jo dovedli do razpusta parlamenta. V tem proglasu izjavlja vlada, da zbornica ne odgovarja več mišljenju naroda.

Atene, 30. septembra, p. Vojni minister in minister mornarice sta kot delegata ministrskega sveta davi odšla na otok Hidro, kjer se nahaja predsednik grške republike na letovanju. Delegata sta povabila predsednika, da pridv v Atene in razglasi novo ustavo. Predsednik republike Konduriotis je popoldne dospel v Atene, kjer so ga slovesno sprejeli. Ob šestih popoldne je bil v palači predsednika republike v prisotnosti vseh članov ministrskega sveta podpisal ukaz o novi ustavi.

Vojna v Maroku

Fez, 30. septembra, s. Maršal Petain in general Naulin sta imela popoldne v zapadnem odseku fronte, kjer se je začela ofenziva, izvrstne uspehe.

Nov grški predlog glede solunske cone?

Beograd, 30. septembra, r. Današnja »Politika« prinaša brzojavko iz Aten, po kateri je novi grški poslanik na našem dvoru g. Polihroniades dobil potrebne informacije od svoje vlade, da poskusi s predlogom nove kombinacije o naši coni v Solunu. Grška namreč hoče predložiti, da se spojita grška in naša cona toda pod nadzorstvom kombinirane grško-jugoslovenske komisije.

Dvounna ljubeznjivost

Split, 30. septembra, r. V Splitu se je razširila nepotrjena vest, da se v Zadru nahaja oddelk italijanske vojne mornarice. Poveljnik tega oddelka vojne mornarice neki admiral se je ponudil našemu kralju v ime svoje vlade, da se pridruži italijansko vojno brodovje njegovemu častnemu spremstvu za časa obiska v Jadranskem morju. Ta ponudba italijanskega admirala ni bila sprejeta.

Nen Tre šole na Čsčkem

— Praha, 30. septembra. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj nadaljevala debato o ukinitvi nemških manjšinskih šol. Nemški govorniki so zahtevali, da se jim dovolijo šolska avtonomija, na ta način bo Nemcem omogočeno skrbeti za lastne manjšinske šole.

Politični neuspehi Nemčije v Parizu in Londonu

Francija in Anglija sta vzeli z zadovoljstvom na znanje nemški pristaneek na varnostno konferenco istočasno pa odklanjata nemško ponudbo za ustmene razgovore o vojni krivdi in izpraznitvi kolinske cone.

Pariz, 30. septembra, d. Francoska nota, ki vsebuje odgovor na nemško noto od 26. t. m. in na ustmeno izjavo nemškega poslanika v Parizu, se glasi:

Francoska vlada je srečna, da more ugotoviti, da je nemška vlada privolila na sestanek konference v Locarnu. Vlada francoske republike je vzela na znanje, da s to privolitvijo niso v zvezi prav nobeni pridržki. Ustmena izjava nemškega poslanika pri predaji note se tiče dveh točk, ki pa nista na noben način v zvezi s predstojecimi razgovori v Locarnu, ker se ne nanašata na razpravo o varnostnem paktu. Kar se tiče prve pripombe o vojnih dolgovih, smatra francoska vlada to vprašanje za rešeno z versaillesko mirovno pogodbo. Kar se tiče izpraznitve Kolna, je tozadevni odgovor v zvezi z razorožitvenim vprašanjem. Francoska vlada spominja na to, da je samo od Nemčije odvisna hitrejša izvršitev izpraznitve s pospešenjem izvedbe prevzetih obveznosti.

«Temps» piše pod zaglavjem »Nemški manevri« o ponovnih izjavah nemških diplomatskih zastopnikov pri izročitvi odgovora nemške vlade na povabilo zaveznikov h konferenci o varnostnem paktu in pravi, da bi bil korak nemškega zunanjega ministra zanj precej nevaren, ako ne bi zavezniki in v prvi vrsti francoska vlada odkritosrečno želeli sporazuma. Prvi poskus Nemčije, da bi spravila pogajanja o varnostnem paktu na napačni tir, se je izjalovil. Celo berlinski listi morajo priznati, da je začel prvi neuspeh zunanjega ministra slabe stališče nemške delegacije. Dr. Stresemann je v nevarnosti, da popolnoma upropasti svojo lastno politiko in naprti Nemčiji pred vsem svetom novo veliko odgovornost, ako bi ugodil pritisku nemških nacionalcev.

London, 30. septembra, z. V odgovoru na nemško noto z dne 26. t. m., s katerim sprejema nemška vlada povabilo zaveznikov h konferenci zunanjih ministrov o varnostnem

paktu v Locarnu dne 5. oktobra, in na ustne izjave nemškega veleposlanika pri izročitvi te note, je izročila angleška vlada včeraj nemškemu veleposlaniku sledečo noto:

»Angleška vlada je z zadovoljstvom vzela na znanje, da je nemška vlada sprejela povabilo zaveznikiških kabinetov na konferenco ministrov zunanjih interesiranih držav o varnostnem paktu, določeno za 5. okt. v Locarnu. Izraža tudi svoje zadovoljstvo, da je nemški kabinet sprejel povabilo brez siceršnega pridržka.

V odgovoru na ustne izjave zastopnika nemške vlade hkrati z izročitvijo nemškega odgovora, izjavlja vlada Nj. Vel. kralja, da je vzela v pretres zagotovilo, da načeta vprašanja nikakor niso pogoj za sestanek zunanjih ministrov. Ta vprašanja niso v zvezi s pogajanjmi za varnostni pakt in se ne more o njih razpravljati pri prvi izmenjavi misli.

Kar se tiče izjav zastopnika nemške vlade glede vstopa Nemčije v Zvezo narodov, beleži vlada Nj. Vel. kralja z zadovoljstvom da nemški kabinet ne izraža pomislekov v tej stvari, ki je bistvene važnosti za kakršnokoli pogodbo ali pakt. Predlog o varnostnem paktu ne načenja vprašanja krivde za svetovno vojno. Angleški kabinet ne more razumeti, zakaj je stavila nemška vlada to opombo. Vlada Nj. Vel. kralja mora opozoriti, da razgovori o varnostnem paktu nikakor ne morejo spremeniti versailleske mirovne pogodbe ali nazora, ki ga le-ta izraža o prošlosti. Glede izpraznitve Kolna ponavlja angleška vlada, da je začetek evakuacije odvisen le od izvrševanja obveznosti, ki jih nalaga nemškemu kabinetu razorožitev. Kadar izpolni nemška vlada te obveznosti, bodo zavezniki takoj izpraznili severni pas zasedenega ozemlja.

Berlin, 30. septembra, s. Nemška delegacija za konferenco zunanjih ministrov v Locarnu odpotovala iz Berlina v soboto zvečer. S nemščim osebjem vred bo štela 20 do 30 ljudi. Francoska in angleška delegacija se odpravila v Locarno že v petek z avtomobilom.

Italijansko nezaupanje v varnostno konferenco

Italija računa z zavlačevanjem sklepa varnostnega pakta. — Priključitveno vprašanje in Italija.

Rim, 30. septembra, z. Kot člana italijanske delegacije na konferenci zunanjih ministrov v Locarnu prihajata v pošteve veleposlanika Della Torretta in Avezzana. Omenjajo tudi poslanca Grandila. Ministrski predsednik Mussolini pride samo na drugi sestanek ministrov. Na prvi seji naj bi se pripravila tla za porazgovore in začetil varnostni pakt med Nemčijo in Francijo v glavnih obrisih. Pakta gotovo ne bodo mogli definitivno redigirati v Locarnu, ker je za to potrebno mnogo sel in pogajanj. Sestanek v Locarnu je zamišljen za en teden. Ko sprejmejo interesirane države varnostni pakt, se sestanejo zunanji ministri zopet k sebi, na kateri ga bodo svečano podpisali. Na tem sestanku bo torej tudi Mussolini. Splošno računajo, da locarnska konferenca ne bo dovedla do posebnih uspehov, dasi so bili vodilni diplomati zadnje čase neprestano v stikih in so razčistili mnogo vprašanj.

Stališče Italije bo jasno šele po po-

Čičerin v Berlinu

Berlin, 30. septembra, s. Dopoldne je dosel semkaj z ekspresnim vlakom Varšava - Pariz sovijski komisar za zunanje zadeve Čičerin. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki ruskega poslanštva in nemške državne vlade. Čičerin se sestane jutri z zunanjim ministrom dr. Stresemannom. Po poročilih angleških listov se bo sestal Čičerin tudi z ruskim poslanikom v Londonu Pakovskim in z ruskim poslanikom v Parizu, Krasinom, ki dospeta jutri v Berlin.

Dr. Wirth o Hindenburgu

Newyork, 30. septembra, s. Bivši nemški državni kancelar dr. Wirth je imel pri obedu, ki ga je priredila nemško-ameriška trgovska zbornica, govor, v katerem je delal med drugim: Odkar sem prišel v Newyork, me je marsikdo vprašal, ali ostane Nemčija republika. Zagotoviti morem, da stojim na čelu današnje Nemčije mož, ki ne bo nikdar prelomil prisege. Ta mož je Hindenburg, ki se bo vsikdar trudil, da ostane v veljavi ustava, na katero je prisegel.

Bela Kun v Moskvi

Moskva, 30. septembra, s. Glede vesti iz Budimpešte, da se je bivši madžarski ljudski komisar Bela Kun nahajal na Dunaju, je treba ugotoviti, da so ga še pred par dnevi videli v Moskvi. Bela Kun sploh ni zapustil Rusije tekom zadnjega leta.

Ugoden potek

washingtonskih pogajanj

Washington, 30. septembra, s. Po včerajšnjih pogajanjih med francosko in ameriško delegacijo za ureditev zaveznikiških dogov je izjavil delegat Zedinjenih držav Winston, da je treba zaznamovati resne uspehe, čeprav dogovor še ni popolnoma dosežen. Tudi francoski finančni minister Caillaux je potrdil, da imajo pogajanja nekaj uspehov in da je sporazum mogoč. V Washingtonu mislijo, da je odločitev odvisna od posega predsednika Coolidgea v potek razgovorov.

Diplomatski obiski

Beograd, 30. septembra, r. Danes dopoldne je dospel semkaj naš poslanik v Sofiji Milan Rakić, ki je tokom dopoldneva zastopniku ministra zunanjih poslov dr. Markoviću referiral o situaciji v Bolgariji. Od današnjih diplomatskih posetov je posebno važnosti oni rumunskega poslanika Emanuila, ki je bival delj časa izven Beograda.

Huda burja v Beogradu

Beograd, 30. septembra, p. Danes dopoldne je bila v Beogradu velika burja, ki je povzročila več nesreč. Na Donavi je povročila valove od 2 m visoke, kar je v Beogradu velika redkost in onemogočila promet med Beogradom, Zemunom in Pančevom. Prevrnilo se je več čolnov, potopili pa sta se dve ribiški ladji, katerih posadki sta se z velikim naporom rešili.

Uveljavljanje nove železniške tarife

Izenačenje tarifnih sistemov. — Novi tarifni predpisi veljajo od danes.

Z današnjim dnem stopa v veljavo nova lokalna železniška tarifa, s katero se izenačujejo preostanki prejšnjega avstrijskega, ogrskega in srbijanskega tarifnega sistema v enoten tarifni režim za celo železniško omrežje naše države. Specijelno za Slovenijo pomeni ta tarifna reforma veliko pridobitev že s tega vidika, ker se je z njo vendar enkrat končnoveliavno odpravilo lomljenje računane tarife v prometu med državni železnicami in podržavljeno južno železnico, kakor tudi lokalnimi železnicami (n. pr. Ljubljana - Vrhnika, Kranj - Trzin, Poljane - Konjice itd.), kar je silno oviralo in podraževalo promet Slovenije.

Obenem stopa v veljavo tudi enotna blagovna razvrstitev za celo državo, dočim smo sedaj imeli poleg glavnih še mnogo specijelnih blagovnih klasifikacij, kar pomeni posebno za kroge ob progah vicinalnih železnic izredno olajšavo in pocenitev transporta.

Pri zadnjem tarifnem povišanju, ki je bilo izvršeno dne 15. septembra 1923. leta, so bili vozarinski stavki za brzo-vožno blago in za kosovne pošiljave povišani za 100 %, dočim so bili ostali blagovni razredi povišani za 30 %, odnosno 50 %, nekateri tarifni razredi pa so ostali neizpremenjeni. Vsi tedaj so nastala med posameznimi blagovnimi razredi abnormna napetost. Poleg tega pa je zlata vrednost naše valute od tedaj napredovala za nad 100 %, tako, da je tarifa v višini tarifnih razredih že tedaj, ko je stal dinar še na 6,50 cts, v Curihi, znatno presežala zlato pariteto. Ko se je vrednost dinarja pozneje še naprej dvigala, postalo je nesorazmerno vedno bolj kričeče in naše tarife so bile v mnogih razredih znatno dražje, kot v drugih državah, dočim so na drugi strani nižji tarifni razredi ostali globoko pod zlato pariteto.

Naravno je bilo, da je bilo treba v novi tarifi ta nesoglasja blaziti na ta način, da se je skušalo blagovne razrede približati zlati pariteti. Ako primerjamo začetne stavke prejšnjega barema s sedanjimi, vidimo, da je tarifni stavek jako znižan. V naslednjem navajamo nove tarifne stavke za 100 km in 100 kg v parah (v oklepaju so navedeni dosedajni tarifni stavki): Obični brzovoz 3800 (9240), znižani brzovoz 2590 (3000) obsežno (voluminozno) blago 3590 (5520), I. razred sporovoz 2490 (3720), II. razred sporovoz 1680 (1710). Istotako je tudi tarifni razred B za vagonске in polvagonске pošiljave malo spremenjen, dočim sta razreda A in C znižana za ca. 10 % napram dosedajni tarifi. Specijalna tarifa 1) je ostala v povprečnosti neizpremenjena. Povišana na je Specijalna tarifa 3) za skoro 40 %. Znatno je znižana izjemna tarifa 3a in 3b, in sicer pri začetnih 10 km od 840 na 590, odnosno od 780 na 570. Izjemna tarifa 4) je ostala več ali manj neizpremenjena.

Posebna prednost nove tarife obstaja v tem, da uvaia poleg teh normalnih razredov še 29 povlaščenih tarif, in sicer za glavne predmete, ki jih potrebuje naša industrija kot sirovine, odnosno kot obratna sredstva, deloma pa tudi za industrijske izdelke in poljske prideleke, ki igrajo pri našem izvozu veliko ulogo. Nova lokalna tarifa predvideva 37 izjemnih tarif, med katerimi so za Slovenijo posebno važne sledeče: Izjemna tarifa 1 za prevoz in koks; izjemna tarifa 2 za drva za kurjavo; izjemna tarifa 6 za dovoz brusnega lesa v papirnice za izdelavo celuloze; izjemna tarifa 7 za janski les; izjemna tarifa 9 za prevoz mleka; izjemna tarifa 10 za prevoz krompirja; izjemna tarifa 11 za prevoz sladkornika; izjemna tarifa 24 za prevoz opeke in izjemna tarifa 34 za dovoz žita v domače mline. Ostale izjemne tarife se nanašajo na prevoz govil, raznih vrst zemlje, kamenja, anka, surovega olja, sode, rud, mineralne vode, češpeli, taninskega lesa in žive živine.

S tem sistemom povlaščenih tarif je že začetna jasna smer intenzivnega po speševanja naše notranje trgovine in delo naših gospodarskih institucij mora biti usmerjeno za tem, da se ta sistem vsestransko izpolni in dogradi ter po speši nadaljni razvoj notranjega prometa in utrditve trgovske zveze.

Pa tudi našemu izvozu daje nova lokalna tarifa veliko zaslobo, ki jo je bil z ozirom na težke poslovne prilike že celo leto nujno potreben. Nova tarifa predvideva 32 izvoznih tarif, ki veljajo povečini za vse obmejne prehode, kakor tudi za morska pristanišča.

Posebnost nove tarife so velika povlaščenja za prevoz blaga v luke Split, Šibenik, Gruž, Metković in Zelenika. Obična tarifa, ki velja tudi za Sušak, je od razdalje 11 km dalje enaka za Split in Šibenik za razdalje od 401 km dalje. Po novi tarifi bo torej prevoz blaga iz Slovenije v Split, oziroma Šibenik približno toliko stala, kakor prevoz na Sušak. Prevozne cene do luk Gruž, Metković in Zelenika so od 300 km dalje po stopno znižane ter so stavki za razdalje od 611 km dalje enaki obem stavkom za razdalje od 431 km dalje, kar znači za 180 km skrajšane proge.

Za naše gospodarske kroge najvažnejše izvozne tarife so: Izvozna tarifa 1 za izvoz premoga iz vseh naših premo-govnikov; izvozna tarifa 2 za bauksit; izvozna tarifa 4 za cement; izvozne tarife 5-10 za razne vrste lesa, drv, opla in lesnih izdelkov; izvozna tarifa 11 za strojni izdelke; izvozna tarifa

12 za papir; izvozna tarifa 13 za lepenko; 14 za korbid; 15 za pivo; 17 za krompir; 19 za češpeli; 20 za sadje; 21 za vino; 22 za špirt; 25 za rudo; 26 do 28 za kemične izdelke; 29 za mineralno vodo; 31 za opeko in 32 za zaklano živino in sveže meso.

Večina naštetih predmetov je sicer že dosedaj uživala nekatere ugodnosti v železniškem prometu pri izvozu iz države. Poleg teh pa so tudi v novi tarifi dobili ugodnosti tudi predmeti, ki jih dosedaj niso uživali. Naštetja serija izvoznih tarif pomeni veliko oporo ne samo za izvoz za nas važnih pridelkov, kakor so krompir, sadje itd., marveč prav posebno za izvoz naših industrijskih izdelkov, ki se morajo na svetovnih tržiščih boriti s hudo inozemsko konkurenco. V tem oziiru je torej naša lokalna tarifa začrtala pravo smer naše tarifne politike, da se favorizira naš izvoz, posebno v onih smereh, kjer v trgovinskih pogodbah nismo dosegli zadostnih carinskih popustov, da se na ta način omogoči našemu blagu dostop na inozemska tržišča.

No uveljavljene tarifne reforme, smo morali radi velikih administrativnih zaprek dolgo čakati. Obilubila se nam je že lansko jesen. Pozneje se je preložil termin na letošnje spomlad. Celotno zimo in spomlad se je na reformi intenzivno delalo, toda končno se je radi tehničnih del zavleklo uveljavljanje na letošnje jesen. V splošnem pomeni tarifna reforma veliko pridobitev za naše gospodarske kroge in želimo le, da se čim prej skliče k zasedanju tarifni odbor, ki bo na podlagi izkustev sedanje začasne tarife zgradil potem definitivni sistem naših železniških tarif.

Kongres angleške delavske stranke

Komunisti se smele biti njeni člani. V torek, 29. septembra, se je pričel v Liverpoolu kongres angleške delavske stranke. Vsi londonski časopisi posvečajo kongresu izredno pozornost in mu pripisujejo nenavadno važnost za bodočo delavske stranke in za razvoj političnih razmer v Evropi. Kongresa se udeležuje nad tisoč delegatov. Med njimi so tudi člani bivše angleške delavske vlade.

Na Macdonaldov predlog je prevzel pred sedstvo kongresa predsednik železničarske zveze Cramp, ki je v svojem pozdravnem nagovoru izjavil, da je stranka kot celota sicer razočarana nad reformami, ki jih je izvedla delavska stranka, ko je bila na vladi, toda izkušnje so dokazale, da bo delavska stranka pri poskusu spremembe političnega in socialnega reda zadela na brezobziren odpor posedujočega razreda. Stranka priznava razredni boj, toda strankin program ni, da bi izločila gospodujoče stališče posedujočih razredov v interesu delavstva, temveč bo skušala stranka izvesti združeno organizacijo države. Cramp je sveril vlado pred reakcionarnimi odredbami, ker bi te povzročile, da bi demokracije množice izgubile zaupanje v mlren prehod iz kapitalizma k socializmu.

Kongresu sta bili predloženi dve resoluciji o vprašanju pristopa komunističnih delavcev. V prvi resoluciji se ugotavlja, da ne sme biti noben član komunistične stranke član delavske stranke. V drugi resoluciji se poziva vse krajevne organizacije, da ne smejo poslati na kongres nobenega člana, katerega komunistično mišljenje je znano. Manjšina na kongresu je predlagala, naj se druga resolucija vrne predsedstvu v svrhu nadaljnega proučavanja. Ta predlog pa je bil z 29 milijonov proti 300.000 glasovom zavrnjen. Henderson je izjavil, da pred sedstvo ne bo dovolilo nobene resolucije, ki bi predlagala spojitve delavske stranke s komunistično stranko.

Macdonald je izjavil, da se je komunistom posrečilo priti na nekatera mesta v strokovnih organizacijah in da je treba imeti z njimi potrpljenje. Izjavil je: Ako bi bil jaz komunist, ne bi hotel biti član delavske stranke, temveč bi imel toliko poguma, da bi ustanovil lastno stranko in bi skušal pridobiti množice.

Predlog levčarske manjšine, naj se odklonijo resolucije, ki jih je predlagalo pred sedstvo, je bil odklonjen z 2,7 milijonov proti 480.000 glasovi ter sta bili obe protikomunistični resoluciji sprejeti v poimenskem glasovanju.

Minister Ninčić o Zvezi narodov

V zadnji številki pariške L' Europe Nouvelle je napisal minister M. Ninčić članek o Zvezi narodov, v katerem razpravlja o vprašanju varnostnega pakta, o narodnih manjšinah in o urejanju evropskega gospodarskega življenja potom Zveze narodov.

Kar se tiče varnostnega pakta, ki ga je la ni po vzgledu Velike Britanije več drugih držav odklonilo, je g. Ninčić pristal formule protokola, ki vsebuje arbitražo, varnost in razoroževanje, kar smatra za nedeljivo in edino sredstvo, ki bi moglo pomiriti vse narode glede njih bodočnosti.

Nekatere države (kot n. pr. Velika Britanija ali Španija) ki niso bile direktno prizadete v zadnji vojni in ki radi tega mislijo, da tudi v bodočnosti niso izpostavljene resnim konfliktom, so menda mnenja, da zadostuje upostavljanje obligatno arbitražo in da tvorijo ta, četudi ji manjkajo sankcije, garancijo velike vrednosti za mir.

Toda varnost teh držav ne izhaja in ne bo izhajala iz arbitražnih pogodb, temveč iz njih zemljepisnega in mednarodnega položaja, ki jim zagotavlja njih bodočnost s pogodbenimi ali brez pogodb. Take države si

lahko dovolijo luksuz hvaliti učinkovitost obligatno arbitraže brez sankcij.

Samo ob sebi je umljivo, da države, ki niso v istem položaju, ne morejo najti garancije za svojo bodočnost v upostavitvi obligatno arbitraže brez uspešnih sankcij.

Države, za katere vprašanje »varnosti« ne obstoja, so tudi mnenja, da se splošno razoroževanje izvrši brez ozira na drugi položaj. Toda za druge države je treba najprej rešiti vprašanje varnosti in potem šele, ob enem z njim, začeti z razoroževanjem.

Kar se pa tiče razoroženih držav, to so one, ki so bile v vojni premagane, si želijo splošnega razoroževanja zato, da bi prišli tudi zmagovalci v isti položaj v katerem so sedaj one.

Glede vprašanja narodnih manjšin se g. minister — kakor večina delegatov držav Zveze narodov — ne sklada s predlogom, ki ga je stalni predsednik litvanske delegacije, g. Galvanuskas, ki je zahteval, naj se sestavi posebna komisija, ki naj bi izdelala načrt splošne konvencije med vsemi državami, članicami Zveze narodov, kateri načrt naj bi točno določal skupne pravice in dolžnosti napram manjšinam.

Ta načrt je propadel, ker bi bil samo povod neprestanih sporov. Onih določb, mirovnih pogodb, ki govore o zaščiti narodnih manjšin, se je namreč hotel g. Galvanuskas poslužiti kot orožja zoper konsolidacijo držav, pa se mu stvar radi tega, ni posrečila.

Glede urejanja mednarodnega gospodarstva življenja s strani Zveze narodov pravi g. Ninčić, da je delo, ki ga je Zveza v tej zadevi že izvršila, izredne važnosti. V splošnem je to stopnjevano pripravljavanje grandiozne naloge, katere prvi cilj je, zmanjšati ovire, ki zadržujejo mednarodni gospodarski razvoj držav in ki so jih pogosto postavili stari predhodki ali slabo razumljeni interesi. Potem je pa tudi treba olajšati organizacijo proizvodnje, da bodo mogli narodi čim najbolje izkoristiti svoje zmoglosti in svoj zemljepisni položaj.

Ce bo Zveza narodov vztrajala na tem potu in sistematizirala svoje stremeljenje, bo uspešno delovala pri uresničenju Gospodarske zveze narodov, ideala, ki je vreden truda vseh narodov.

SLS in krščanski socializem

Ljubljanski »Slovenec« je prinesel malo notico, na katero bi opozorili vso javnost.

»Velike parcelacije posestev. Veleposestev v Dalmaciji in Slavoniji, ki je last srbskega patrijarha, bodo z dovoljenjem ministra za agrarno reformo parcelirali. Posestvo obsega 10.500 oravlov.«

Kakor znano, je veleposestvo srbskega patrijarha bilo stavljeno pod agrarno reformo. Srbski patrijarhat ima neprecenljive zasluge za naš narod, ki ga je pod madžarskim nasiljem južnoško zastopal in branil. Vendar ni nobenemu Srbu prišlo na misel, da se z naselitvijo slobodnih seljakov na do sedaj cerkveni zemlji preganja pravoslavna cerkev. Razume se, da patrijarhatu državna odredba ni bila baš prijetna, a podredil se je zakonu in potrebi, da se tam naseli čim gosteje naš narod.

Radi nerešitve agrarnega vprašanja se je končna razdelitev cerkvenega veleposestva zavlačevala. Sedaj pa je patrijarhat sam presekal nejasne razmere in bo pod državnim nadzorstvom parceliral celo veleposestvo med seljake. Odkodnino mu bo določila država. Ne moremo preiti tega dejstva, da ne bi se ozrli na postopanje katoliškega episkopata zoper agrarno reformo. Sedem let se že bori klerikalizem proti njej, da ne bi segla na škofovska veleposestva. Kar pa se počenja v tem oziiru na škofjskem imetu v Gornjem Gradu, je za naše katolike agrarce in krščanske socialiste prava bengalska svetloba: z vsemi štirimi proti kmetu, da ne bi do bil pašnikov, ki ima nanje »staro pravdo« in ki mora brez njih iti s trebuhom za kruhom.

Kje ste sedaj krščanski socialisti? Ali si je kdo od vas upal samo črhiniti proti tej sramoti? Ali si upa staviti pravoslavnega patrijarha za vzgled katoliškemu škofu? Seveda si ne upa, ne g. Gosar, ne g. Kremžar, kajti sicer bi škof zacepal z nogami in ves krščanski socializem bi padel na trebuh. Krščanski »socializem« je klerikalni lim za slepec, on je prava žalitev socialističnega imena.

Molk Radičevega glasila

Zagreb, 30. sept. Današnji »Dom«, glasilo St. Radiča, ne prinaša nobenih pojasnil glede vprašanj, ki se zadnje čase razpravljajo v politični javnosti v očitno škodo radičevcev in njihovega sporazuma z radikali. »Dom« molči in Radičevi pristajši so o pravem položaju povsem neinformirani, kar sicer na vse zadnje popolnoma odgovarja ustroju HSS in dik-taturi, ki jo izvaja v njej St. Radič. »Dom« kot glavno glasilo HSS ne prinaša niti avtentičnega besedila Radičevega govora v Ženevi o Makedoncih in Makedoncih, niti ne pojasnjuje, v čem obstojalo nesoglasja med vladnima strankama. Se manj pa seveda odgovarja na radikalne napade proti radičevskim »seljaškim« ministrom. Osebnost glasila St. Radiča o vsem tem molči in se sploh ne bavi s točasnimi vprašanji naše notranje politike, kakor bi se lahko s polno pravico pričakovalo.

St. Radič objavlja sicer na prvem mestu članek o delu Zveze narodov, vendar pa niti besede ne omenja tega, kar se je čitalo v drugih listih. Samo na enem mestu, ko govori o govoru francoskega delegata Jouvénela, se dotakne naših razmer v Jugoslaviji z ozirom na HSS in pravi, da sporazum z radikalno stranko ne sme imeti za posledico, da bi HSS morala pozabiti na

Pat in Patachon na rivieri pride v kino »Dvor«.

hrvatstvo in ga ne smela naglašati. Ako najbolj poklicani zastopniki francoskega naroda naglašajo na prvem mednarodnem forumu kot prvo in glavno dolžnost vsakega naroda, da nastopa s svojo narodno individualnostjo, potem je to še bolj potrebno pri notranji zgraditvi naše države, ki ne more obstojati iz treh ali dveh načel, temveč je iz dveh oziroma treh enakopravnih in razvitih narodnih enot.

Torej proglašajo St. Radič kljub vladni deklaraciji, kljub jasnemu besedilu vidovdanske ustave, ki jo je svečano priznal, in kljub nasprotnim trditvam radikalne stranke, da so Srbi in Hrvati dva naroda in da je treba ojačiti hrvatsko narodno individualnost. Tako se je St. Radič ponovno postavil v nasprotje z radikali, ki trdijo, da je bil RR sporazum sklenjen na unitaristični podlagi.

Kie je Amerika? Dr. Lujo Kežman, ki se je 23. septembra vrnil v Zagreb po štiriletnem bivanju v Ameriki, kjer je agitiral za radičevsko republiko in zbiral med našimi izseljenci prispevke za HRSS, je napisal v »Domu« članek pod naslovom »Prava Amerika je tam, kjer je delo in kruh, pravica in mir.« Članek na splošno opisuje razmere v Ameriki ter se niti ne dotakne njegovega agitatorskega dela v Ameriki. Dr. Kežman svetuje našim ljudem, naj ne hodijo v Ameriko, kar so pred njim že svetovali tudi drugi. Vsekakor je gotovo, da sam ni šel radi tega v Ameriko, da bi spoznal upravičenost svojega nasveta. Bolj zanimivo bi bilo, ako bi povedal, kaj je z dolarji, ki jih je štiri leta nabiral med izseljenci v Ameriki.

Politične beležke

Gospod Korošec daje svoje govore, ki so zelo podobni ugodnim razgovorom pod lipo, debelo tiskati. Mi jih čitamo z dobrohotnim povečalnim steklom, pa zaman iščemo to, kar nam je bilo in bo simpatično — doslednost in iskrenost. Gospod Korošec plava in se lovi. Kakor vidimo iz »Slovenca«, mu ni pogodu, da se nismo odzvali njegovemu »pozivu« v Mariboru za skupno fronto. Povedali smo že, da tega poziva tam nismo opazili, in če gosp. Korošec to trdi, očitno na lastnem shodu ni bil prisoten. Pač pa nas je na tem shodu ta gospod izrdil kot izdajalce in neke vrste nemškutarje. Zato je dobil odgovor, ki mu gre, ker je sam bil tri leta za narodno edinstvo, t. j. za izdajalce »Slovenca«. Vprašali pa smo tudi, zakaj SLS nasprotuje uvedbi staroslovenščine v naše cerkve in ali ni to, kar so gotovi ljudje, od kojih je SLS odvisna, letos zagrešili v Rimu, izdajstvo. Gosp. Korošec noče uvideti, kolikšnega pomena bi bilo za naš narod, ako dosegemo pravico v cerkvi za naš jezik. Zato molči o tem kot grob, če na se ena boli srbska beseda pojavi v aktih, je vsa SLS pokoncu. Kar pa se tiče skupnega nastopa strank, je itak znano, da je SDS bila vedno za vsak smotren predlog sprejemljiva. Kar se tiče gosp. Puclica, ima gosp. Korošec prav, da bi rad doma lepo izgledal, v Beogradu pa ni ob zadnjih dvajsetih stori nič. Pa to nas ne ženi, da bi naši poslanci z njim ali s komurkoli ne sedli skupaj, če gre za važne gospodarske interese Slovenije.

Spor v SLS. Kakor znano, se v klerikalni stranki od nekdaj že borita dve struji, tkzv. kmečka in na drugi strani dr. Gosarjeva krščanski socialna struja. Krščanski socializem je seveda znatno manj, kakor pa onih klerikalnih »buržujev«, ki vidijo predvsem glavni temelj stranke v izrabljanju kmečkega stanu s pomočjo vere in cerkve. Nasprotstva med prvo in drugo strujo se od časa do časa več ali manj očitno kažejo. Za čas se ta nasprotstva poravnajo, kajti socialni poskusi SLS so gmočno več ali manj odvisni od podpore klerikalnih denarnih ustanov, v katerih imajo prvo in zadajo besedo klerikalni »buržuji«. Kljub temu pa skušajo »krščanski socialci« čimbolj uveljaviti svoj vpliv v klerikalni stranki, kar je seveda vodilnim gospodom včasih zelo neprijetno. Značilno za razmere v SLS je zlasti dejstvo, da kljub vsej krščanski solidarnosti pri občinskih volitvah skoro nikjer ne nastopa pod svojim imenom enotno, pač pa ločeno po stanovih bodisi z raznimi gospodarskimi, kmetijskimi ali delavskimi listami. In tako se zgodi, da se klerikalci ponekod na ta način spopadejo sami med seboj, kakor se je na pr. dogodilo pri občinskih volitvah v D. M. v Polju, kjer so vsi skupaj doživeli občuten poraz. V D. M. v Polju so klerikalci postavili delavsko in kmetjsko listo in po doživetem porazu je g. Žufek v glasilu krščanskega delavstva »Pravica« napisal članek, v katerem je obdolžil klerikalne kmete, da so »loputali« po listi krščanske socialnih delavcev. In tako se je dogodilo, da se sedaj »Pravica« kot klerikalno delavsko glasilo ter »Domoljub« kot klerikalno kmetjsko glasilo med seboj prepirata, kdo je drug po drugem »loputal«. »Domoljub« pravi, da g. Žufek napakačno dolži klerikalne kmete, da so »loputali« po listi krščanskih delavcev, pač pa da on s takim »loputanjem«, kakršen je njegov članek, ne gradi, ampak razdira. Mi smo sicer prepričani, da bo v tem boju obdržal prav »Domoljub«, četudi je klerikalna delavska lista v D. M. v Polju v premoči nad klerikalno kmečko

listo, kajti za »Domoljubom« stoje gospodje, ki imajo nekaj pod palcem in krščansko - socialna »Pravica« je odvisna od njihove milosti, vendar pa je boj, ki se vrši v vrstah klerikalne stranke zelo značilen za krščansko solidarnost, ki vlada v klerikalni stranki in ki jo njeni voditelji zadnje čase toliko naglašajo.

Po svetu

Incident na seji Sveta Zveze narodov. Na javni seji Sveta Zveze narodov 28. t. m. je prišlo do neljubega incidenta. Litvanski zastopnik Galvanuskas je namreč protestiral proti poročevalcu glede vprašanja me-melske konvencije, pri čemur je tolkel s pestmi po mizi in je končno zapustil dvorano. Memelska konvencija dovoljuje vsakemu članu Sveta, da sme opozoriti svet na kršenje njenih določb, litvanski zastopnik pa je odklal to pravico glavnemu tajniku Zveze narodov, česar Svet seveda ni mogel odobravati ter je sprejel lord Cecilovo resolucijo, ki pooblašča glavnega tajnika, da sme brez nadaljnjega informirati Svet o kršenju memelske konvencije.

Angorska vlada sledi evropskim vzgledom. Mustafa Kemal paša je izjavil nekemu angleškemu novinarju, da je Zveza narodov kršila načelo enakopravnosti in da zato Turčija ni dolžna upoštevati njenih sklepov. Mosul ima za Turčijo veliko važnost ne samo radi petroleja, temveč tudi radi svojega strateškega položaja. V Evropi so bili strateški ozirom pri razmejitvah narodnih držav vedno merodajni, torej morajo biti tudi za Turčijo, ki sicer ni bogata, toda njena vojska je pripravljena, da brani turške pravice.

Tretji naval fašizma. Glavni fašistovski tajnik Farinacci naznanja, da bo mesec oktober prinesel tretji naval fašizma. Po Farinaccijevi izjavi se je drugi naval pričel z njegovim imenovanjem za glavnega tajnika fašistovske stranke. Farinacci je pompozno sporočil: Iz Barja naznanjam vsej Italiji, da bo meseca oktobra začel fašizem svoj tretji naval. Režim bo po zagotovljenih zakonih za svojo obrambo spravil pod streho zakone za obnovo, ki bodo spopolnili program fašistovske revolucije. Tretji naval bo potokeel mirno, ako nas ne bo nihče motil. Ako si bo kdo drznil ovirati našo pot mu bomo dali za spremetno silo.

Iz Trbovelj

Dvoje prošelj za naše državljanstvo. Iz Hrastnika nam poročajo, da je vložil prošnjo za podelitev našega državljanstva g. inž. Prochaska in ba je tudi inž. Ullmann, oboje iz kemične tovarne. V zadnjem času ne rešujejo takih prošelj ugodno, z motivacijo da se počeka na novi državljanski zakon ali pa da je opoizja v smislu opoizskih naredb nedopustna vkljub temu, da se je prošalec od preobrata sem morda naturaliziral.

Sokol priredi 3. oktobra ob 8. zvečer svojo prvo vinski trgatve v novem domu. Vstopnina za osebo 5 Din. Svira celokupna rudniška godba. Ker obeta biti zabava zelo lepa, opozarjamo vse na to prireditve.

Razširjenje mesta preko Trboveljske. Pri brivnici g. Lisca na Vodah je razširjenje mesta v polnem teku. Most bo prav toliko širok kakor glavna cesta, ki vodi od kolodvorja proti farni cerkvi.

Skavtsko življenje v Trboveljah. Na III. redni glavni skupščini stega izvidnikov in planink sta bila ponovno izvoljena: kot starešina br. Stane Zalesjak, železniški uradnik, kot stegovodja br. G. Kostajnskec. Ostale funkcije so prevzeli: kot tajnik Iv. Komat, blagajnik Kostajnskec, gospodar Rud. Berger, četovodja za izvidnike br. Jurij Baumgarten. Izvolitev teh funkcionarjev bo potrdil še župni stan v Ljubljani. Iz obširnega poročila stegovodje posnemamo, da je napravil steg razen več nedeljskih izletov v prosto naravo tudi dvakratno celonočno poskušno taboreenje in daljši izlet v Trst in Postojno. V primeri s preteklim letom je zaznamovati precejšen uspeh, čeprav je delovanje zadnje čase radi raznih zaprek nekoliko zaostalo.

Iz Primorja

Morska burja je začela te dni zopet hatv v Trstu in je zahtevala tudi nekaj žrtv. Dosegla je brzino do sto kilometrov na uro. V škednju pri Trstu je poškodovala 52letnega težaka Andreja Uršiča. Vrgla mu je na glavo več desk. V prosti luki Duce d' Aosta je burja prevrnila dvoprezen voz in kočijaž Vouk si je pri tem zlomil desnó nogo. Težke poškodbe je zadobila tudi šivilja Elvira Dobrila, katero je veter vrgel ob kameniti tlak, da se je ranila na obrazu. Smrtne nesreče se je pripetila radi burje 61letnemu vozniku Francu Lisjaku. Vozil je po nabrežju Sauro velik oder. Zapihalo je in oder se je zvrnil nanj ter ga ranil do smrti. Poleg tega so morali sprejeti v tržaško bolnišnico še deset oseb, katerim je prizadejala burja več ali manj opasne poškodbe. Zgodaj je začelo nagajati letošnje jesensko vreme!

Premeščanje železničarjev v južne kraje se je že pričelo. Te dni je moralo ostaviti Julijsko Krajino okoli 160 starejših železničarjev, katere je žel. uprava premestila v Bologno, Catanio in slične kraje.

Koznovana Medana. V Medani (Brda) je prošli teden ponoči izginila z občinske hiše italijanska zastava, o kateri se ne ve, kdo jo je ukradel. Ker ni bilo mogoče izslediti storilca in ga kaznovati, je morala delati pokoro cela mešana občina, ki je nabrala 700 lir za nakup nove zastave, katero je moral blagosloviti domači župnik Milanič v navzočnosti številnih fašistov.

Kardinal Majfi je v družbi tržaškega škofa Fogarja ohkalsl postojnsko jame in se je nato odpeljal nazaj v svoje stalno bivališče.

Smrtin kosa. V Lokvi na Krasu je umrl župnik Viktor Veselli, v Mirnu pri Gorici pa je preminula gospa Karolina Faganelli, roj. Pavletič. N. v m. p.

Naši kraji in ljudje

Vladarska dvojica v Splitu

Najlepši sprejem na vsem potovanju po Dalmaciji.

Sprejem vladarske dvojice v torek v Splitu je bil nedvomno najlepši na vsem potovanju po Dalmaciji. V pristanišču je pričakovalo kraljevsko ladjo več parnikov ter ogromno število bark in čolnov, vsi slavnostno okrašeni. Skoro ves Split je bil na nogah. Računa se, da se je udeležilo sprejema nad 25.000 oseb. Mesto je bilo v zastavah, na obali pred vhodom v mesto pa je bil postavljen velik slavolok. Pomorske baterije so oddale pri prihodu kraljevske ladje častno salvo. Kralj in kraljica sta s poveljniki mornarice opazovala veličastni prizor in se ginjena zahvaljevala za izraze vdanosti in ovacije.

Po slavnostnem sprejemu sta sedla kralj in kraljica v dvorno kočijo, v katero je bilo vpreženih 6 belcev, in se med morjem navdušenja odpeljala v stolno cerkev sv. Duje. Tu je sprejel kraljevsko dvojico splitski škof Bonifacij s klerom in cerkvenimi dostojanstveniki in ji izrekel dobrodošlico. Iz katoliške cerkve je odšla kraljevska dvojica v pravoslavno cerkev, kjer je opravila kratko molitev, nakar se je vrnila na parnik »Karagjorgje«.

Ob 19.30 je bila v Splitu veličastna bakljada, pri kateri je sodelovalo na tisoče ljudstva, zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter družtev. Povorka je krenila pred parnik »Karagjorgje«, kjer je defilirala, združena splitska pevka družstva pa so zapela »Z bratskog zagrlja«. Kralj se je zahvalil za ovacije z besedami: »Sigurne sem, da ostanete Dalmatinci tudi v bodoče zvesti čuvarki našega morja!« Tem besedam je sledilo pol ure trajajoče ploskanje. V povorki so bile razen vojne godbe sokolske fanfare iz Solina, Vranjice in Sućurca ter tri godbe iz Kaštela. Po bakljadi so bili zažgani kresci, na parniku »Karagjorgje« pa se je zasvetila vladarska krona. Na Marjanu so se zasvetili inicijali kralja in kraljice. Zvečer je bila v navzočnosti vladarske dvojice v gledališču slavnostna predstava Vojnovičeve drame »Maskarate ispod kuplja«, nato pa koncert vseh splitskih pevskih društev.

Včeraj dopoldne so se vršili sprejemi in poseti, defiliranje vseh splitskih čet in velika vesela tekmata. Popoldne pa na povorki šolske mladine in lov na Marjanu. Na povratku sta kralj in kraljica posetila še Hajdukovo igrišče, kjer so pred njima defilirali jugoslovanski Sokoli in vsa sportna društva.

Danes se odpelje vladarska dvojica preko Solina in Kaštela v Trogir in Šibenik, od koder se vrne preko Zagreba v Beograd.

Razstava dalij v Gornjem Gradu

V nedeljo 27. septembra je priredil pripravljalni odbor sadjarsko-vrtnarske podružnice v Gornjem Gradu razstavo novjših vrst dalij. Razstava je vzbudila pri ljubiteljih cvetlic izredno zanimanje. Dalije je dalo na razpolago vrtnarsko podjetje »Vrta« v Mariboru, za kar mu gre najiskrenejša zahvala.

Lepota in nežnost dalij prodira in vrši svoj zmagoslavni pohod v najoddaljenejše kraje v Sloveniji. Zeleti bi le bilo, da bi se prirele male razstave teh cvetlic trajnic v vseh krajih. Ljudstvo na deželi zelo ljubi cvetje, vsa okna in vrtički žare v slikovitih neredu barv, ki je tipičen za naše podeželje. Buditi in vzbujati zanimanje za cvetlice rodi stoteran sad. Kar nudi mala razstava prijateljev rožic, se ne da nadomestiti s čim drugim. V vseh je prireleno nagajenje po našem len-

šem, česar se nimajo. Pogled na nove vrste dalij, peruniki, phloxor in gladil jim ostane neizbrisen. Ob prvi ugodni priliki si priskrbe te vrste, da jih občudujejo na svojih vrtičkih.

Stare, zapuščene aleje, mrzle figure cvetlic v vrtovih dolgočasnega biedermajerjevega sloga se umikajo solncu in razigranosti novih barv in tiov, ki vrisujejo prodirajo ne samo v velemestne vrtove in parke, marveč tudi v zadnjo zagorsko vas.

Franc Vedernjak - 70letnik

Danes praznuje svojo 70-letnico dvorni svetnik deželnega sodišča v p. in predsednik »Pokojninskega zavoda za nameščence v Sloveniji in Dalmaciji« Franc Vedernjak. Jubilar spada med ono staro gardo slovenskih sodnikov, ki so navzlic nemškemu pritisku v sodni upravi pod germanizatornim avstrijskim režimom ostali zvesti svojemu narodu ter tudi v najtežavnejših razmerah bili borci za njegove pravice. G. Vedernjak je svojo slovensko značajnost in neupogljivost pokazal zlasti v procesu zaradi septemskih dogodkov v Ljubljani, zlasti pa pri obravnavi, ki se je v tej zvezi vršila l. 1912 proti takratnemu povelj. Ribnikarju, ki je istična uprava na pritisk klerikalcev in Nemcev poskušala sodni dvor prisiliti, da izreče proti obtožencu obsodbo. Razume se, da si je G. Vedernjak nakopal radi svoje značajnosti in absolutne pravičnosti veliko sovražstvo nemškega režima, vsled česar je bil tudi službeno zapostavljan. Šele v Jugoslaviji je dobil v tem pogledu zadostitev, ter je bil imenovan za dvornega svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Dasi je svoje najboljšo silo posvetil sodni službi kot neumoren in vzoren delavec, je vendarle po vstopu v pokojni ostal še tako čil in žilav, da se je odzval pozivu, naj prevzame predsedstvo »Pokojninskega zavoda«, ki je na svojo veliko srečo dobil z njim osebo, ki ima na eni strani poleg globokih pravnih znanj veliko živlensko izkušnjo, na drugi strani pa še dovolj živahnosti in gibčnosti, da se je mogla mlada institucija solidno razvijati v splošno zadovoljstvo, vsaj v kolikor je to zaviselo od njegovega vodstva in njegove inercence.

Dv. svetnik Vedernjak je rojen 1. okt. 1855. v Ptuiju. Gimnazijo je dovršil v Mariboru, juridične študije v Gradcu. Kot mlad sodnik je služboval v raznih krajih, nekaj časa je bil sodni predstojnik v Idriji, od koder je bil kot svetnik imenovan k deželnemu sodišču v Ljubljani. Od l. 1899 je služil stalno v Ljubljani, pozneje kot nadsvetnik in od leta

1920, kot dvorni svetnik. Leta 1923 je po dovršeni službeni dobi odšel v pokoj in je kmalu na to postal predsednik »Pokojninskega zavoda«, kateremu načeluje še danes.

Živeč v srečnih rodbinskih razmerah je jubilar vzgojil svojo deco v strogo narodnem duhu. Obdan od soproge, otrok in vnukov praznuje čil in zdrav na duhu in telesu dvorni svetnik Vedernjak svojo 70-letnico, h kateri mu tudi mi iskreno čestitamo.

Abiturijenti!

Z današnjim dnem, ko se je pričelo na ljubljanski univerzi vpisovanje, stopate prvič na svobodna akademska tla, kjer si uredite vse potrebne, da postanete človeci akademici in si končnoveljavno izberete svoj bodoči poklic. Ob tej priliki se Vam nudi tudi prva priložnost, da se poučite in prepričate vsaj deloma na lastne oči o načinu akademskega življenja, v kolikor se ono tiče predavalnic, seminarov, dvoran in institutov. Z drugimi besedami: sedaj občutite potrebo, da se čim prej odločite, katero akademsko društvo nameravate podpreti in izpolniti s svojim sodelovanjem in morebitnimi novimi idejami. Upajmo, da so leta klasične neorganiziranosti, navala akademikov-»divjakov« minila. Nešteto krat so se pritoževali ljubljanski akademiki, da ne dosežejo primerne upoštevanja na univerzi in izven nje. Sami so si bili krivi! Nesporo je namreč dejstvo, da je vzrok naših neuspehov v prevelikem številu neorganiziranih študentov. Da je dolžnost vsakega akademika, biti svojemu pripravljenemu primerno organiziran v akademskem društvu, je torej za nas izven debate!

Sijajna zmaga jugoslovenske ideje, ki je bila vedno v najtesnejši zvezi z naprednostjo. Vam daje, abiturijenti, smer, v kateri se boste opredelili na univerzi. Napredna akademska društva dajejo vsakemu članu dovolj prilike, da si razširi znanje o vsem ostalem, česar ne more nuditi univerza. To je vse ono, kar se potrebuje akademiku naobraziti državljan, ki se hoče ravnati po geslu: Ne samo, kar velewa mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!

Jugoslov. akad. društvo »Triglav« spada po številu svojega članstva in po ugledu, ki ga uživa v vsej jugoslovenski javnosti, v prvo vrsto naprednih akademskih organizacij. »Triglav« zbira pod svojim staroslovnim polstoletnim praporom vse idealne akademike, ki so voljni udeleževati se na programu naprednosti, svobodnosti in v jugoslovenskega nacionalizma. Poleg tega tvorijo Triglavom hvaležno polje študiranja vsi pereči problemi moderne dobe, kot nacionalizma sploh, socializma in vse, kar je s tem v zvezi. Končno goji triglavska družina prav uspešno vedno in povsod družabnost, ki je danes tako pogosto pogrešamo v javnem življenju.

Akademiki novinci! J. A. D. »Triglav« Vas vabi, da v čim največjem številu pomozite njegovo članstvo in se v smislu njegovega programa postavite v talango jugoslovenske napredne omladine na ljubljanski univerzi! — Vsa prijazna, ki se tičejo univerzitetnega študija, akademskega življenja sploh ter vstopa v društvo, se dobijo v tiskovni »Triglav« v Ljubljani, Narodni dom I. Za JAD »Triglav«.

Ciril Golouh, pravnik, predsednik.

Otvoritev nove sezone v Sokolskem gledališču v Trbovljah

Prošlo nedeljo je uprizorilo Sokolsko gledališče Micaelsovo »Revolucijsko svatbo«, izkaz iz časa francoske revolucije v treh dejanjih. Problem tega izkaza tvori degeneracija propadajočega plemstva na eni strani, vtelesena v dragonskem častniku emigrantske armade Ernestu de Tresallesu, na drugi strani pa herojska plemenitost francoskih revolucionarjev, vtelesena v častniku konventovih čet podpolkovniku Mark - Arronu. V sredi med tema dvema

skrajnostima stoji lastnica triomvirskega gradu, kjer se vrši naša drama, mlada, sentimentalna Alaine de L'Estolie.

Značilno in razumljivo je za diletantske odre, na katerih ne nastopajo poklicni igralci, da so redki tisti, ki svoje vloge tudi življenjsko doumejo. Neredko se pa zgodi, da domnejo igralci svoje vloge, da pa jim ne dopusti skromno umerjeni čas, da bi se dovršeno pripravili. Na tem trpi vse naše gledališko življenje na deželi. Treba je mnogo vnemega dela, da se taki nedostatkni odpravijo. Sokolsko gledališče v Trbovljah je na najboljši poti, da bo to doseglo. Če upoštevamo vse navedeno, potem lahko rečemo, da sta bila oba glavna junaka g. Krštof in Baltesar dobra, istotako posenstnica triomvirskega gradu gđ. Kuharjeve. Svoj značaj je pač najboljšo podal komisar Montalup g. Plavšaka, ki je bil zelo dosledno izveden. Manjše vloge so že po svoji naravi pasivne in zato tudi igralci niso mogli priti prav do izraza v izjemo sluge g. Dolinarja. Celotna drama je vplivala prav povolno na občinstvo. Sokolsko gledališče je vnovič dokazalo v tej svoji otvoritveni predstavi nove sezone, da je vevležen izobraževalni faktor, ki je kot tak edini v posavskih rudarskih revirih. Njegova vztrajnost in agilnost je v primeri z obstoječimi razdrapanimi razmerami naravnost občudovanja vredna, — šk.

Žena s parami ali pare brez žene

Ključavničarski vajenec Sima Papratović je imel samo eno veliko željo v življenju: da vzame ženo s parami, ali pa pare brez žene. Razen te velike želje ni imel nobene druge na svetu. Zato je nosil vedno s seboj kako srečko razredne loterie in skrbno opazoval vse dovolj, ki jih je srečal in so bile, vsaj po zunanosti sodeč, iz bogatih rodbin. V zadnjem času je Papratović avanziral za pomočnika. Toda to ni bil njegov glavni cilj in ker mu tudi poklic sam ni preveč prijal, je zapustil službo. V stvari je bilo sicer nekoliko drugače. Nagljal ga je namreč gospodar sam, ker se mu je zdelo, da preveč poželjivo obrača oči po njegovi 18letni hčerki. Papratović se seveda zaklinja, da to ni res. Kot lep in stasit mladik, ki polaga mnogo važnosti na svojo zunanost, se je po njegovem mnenju dekletu dopadel, pa naj je bilo to gospodari prav ali ne.

Pa naj bo že tako ali tako! Papratović je moral zapustiti službo. Ko je ostal brez posla, si je kupil srečko razredne loterie in pričel gledati ugledna dekleta po mestu, trdno prepričan, da katero užge. Celih 15 dni ni prišlo do rezultata. Toda v torek se mu je nenadoma nasmejala sreča. Elegantna gospica ga je živo pogledala v oči, nakar se ji je Sima junaki pridružil in se takoj spoznal z njo. Že čez pol ure sta sedela skupno v neki slaščičarni. Ona mu je pokazala svoje velike dijamante in bisere in Sima je bil silno očaran. Razkril na je svojo ljubzen šele tedaj, ko je neznanka izjavila, da je jako bogata. Stavil ji je takoj predlog, naj postane njegova žena, nakar je ona tudi pristala. Za naslednji dan je bil domemben sestanek v istem lokalu. Neznanka se mu je predstavila kot Mery B. Hotela se je odnehati z izvoščkom. Tedaj na je zanzabila, da je doma »pozabila« denar. Papratović ji je kavalirski ponudil 100 Din. čenrav je bil to zadnji njegov bankovec. Ravno v trenotku, ko se je imela ona odnehati, pa je pristopil neznan človek, se predstavil kot policijski agent in pozval gospico Mery, naj mu sledi. — »Gospod, to je moja zaročenka. Oddalite se takoj, sicer pride do prelivanja krvi!« ji priporočil Papratović. Ker pa je Sima klub vsem opominom agenta volil še naprej, je prihitel agentu na pomoč še neki orožnik, ki je potem odgnal Papratovića in njegovo zaročenko na policijo. Tamkaj je prišlo do popolne raziasnitve situacije. »Ali vam je znano, kdo je ona?« je vprašal uradnik. — »Da, gospod! To je moja zaročenka, hčerka« ugledne beograjske rodbine in lamčim za njo z vso svojo častjo in imetjem!« — »Ali je njena rodbina ugledna, tega ne vemo. Znamo nam na je, da je bila ona že parkrat kaznovana in bo radi vlačugarstva in nemoralnega življenja sedaj vnovič kaznovana. In vrh tega boste radi postopanja kaznovani še vi,« reče uradnik.

„Igračka Pariza“

je najlepši film, kar smo jih v Ljubljani videli!

Ne zamudite prilike!

Telefonično naročeno vstopnice dobite brez truda in čakanja v pisarni!

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

Telefon 730

Predstave ob nedeljah ob pol 11. dop. in ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 6., 8. in 9.

Sima bi se kmalu sesedel od razočaranja. Pomagalo pa mu ni nič. Tako njega, kakor tudi njegovo zaročenko s dijamanti in biseri, ki so bili le imitacija najslabše vrste, so vtaknili v zapor. In sedaj nima Sima niti žene s parami, niti par brez žene.

Rodbinska tragedija pri Brežicah

Brat ubil brata.

Brežice, 30. sept.

V Sebenji vasi, v občini Čatež pri Brežicah, živi rodbina Soško. Mlajši sin Anton je poročen s hčerko posestnika Boškovića, starejši Miha pa je bil dalje časa v Ameriki, od koder se je vrnil šele pred dvema letoma. Kmalu po njegovem povratku je bilo v nekem vinogradu ukradeno 15 hl vina. Tatvine je bil obdolžen Miha, ki je bil radi tega tudi zaprt. Od takrat je nastalo med obema bratoma silno sovražstvo. Miha je namreč zatrjeval, da je le njegov brat Tone kriv, da je moral v zapor. Sovražstvo je postajalo od dne do huše in se brata sploh nista več pogledala. V soboto popoldne je prišlo končno do katastrofe.

Miha Soško je gnil v soboto popoldne po hosti vole domov. Na potu se je ustavil in si zvil cigareto. Nenadoma je počil strel in so šibre zadele Miho v obe roki. Presenečeni in razburjeni Miha je takoj pogledal naokrog, zapazil v bližini svojega brata Toneta in zavpil: »Tone, Tone, kaj sem ti storil?« Nato je ranjen zbežal proti bližnjim hišam, Tone pa po ovinkih za hišami proti domu, kjer je čakal na brata. Čim je Miha tarnajoč prišel domov, je omedlel in padel na prag domače hiše. Njegov brat Tone pa je prinesel med tem iz sobe valjar, ki se rabi za valjanje testa, ter začel z njim neusmiljeno udrihati po bratovi glavi. Kri je brizgala na vse strani. Razkačeni Tone je vpil nad bratom: »Ti si hotel mene, a jaz bom tebe!« Poškodbe Mihe so bile tako težke, da jim je kmalu podlegel.

Strahni dogodek je razburil vso vas. Tone Soško je bil radi uboja takoj aretiran, vendar pa še vedno ni jasno, kaj je pravzaprav vzrok krvave tragedije in kako je prišlo do nje. Tone Soško se zagovarja s silobranom in pravi, da ga je Miha pozival na odgovor. Zanimivo je tudi, da je bil Tone malo pred dogodkom še na Čatežu, in da so našli njegovo puško nerabljeno na njegovem domu. Izginila je tudi puška, ki jo je baje imel Boškovič starejši, Tonetov tast. Ni izključeno zato, da so zapleteni v afero še nekateri drugi.

Pri obdukciji, ki se je izvršila na Čatežu in ji je prisostvoval sodnik iz Kostanjevice, je kostanjeviški zdravnik poleg poškodb, ki so povzročile smrt Mihe Soško, tudi ugotovil, da je bil Miha pred leti že enkrat ustreljen v prsa. Po izjavi njegovega tretjega brata se je zgodilo to v Ameriki, kjer je imel Miha z neko žensko oster konflikt, tekem katerega sta baje streljala drug v drugega.

KINO IDEAL

Samo še danes predvajanje lepega »Supera« filma

„Madona s ceste“

s temperamentno

Violo Dano

Svetovna strokovna kritika je o tem filmu najboljša in tudi vsi dosedanjí obiskovalci so bili zelo zadovoljni, kajti ta film nam nudi tako v izborni igri, globoki vsebini, krasni scenaciji, več kot smo pričakovali. — Ne zamudite posejiti film, ker je danes nepreklicno zadnji dan. Predstave v delavnikih: popoldne ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama
Začetek ob 20. uri zvečer.
Sobota, 3.: »Ifigenija na Tavridi«. Premijera. Izv.
Nedelja, 4.: »Pegica mojega srca«. Izv.
Ponedeljek, 5.: »Ifigenija na Tavridi«. B.
Torek, 6.: Zaprto.
Sreda, 7.: »Periferija«. Premijera. Izv.
Četrtek, 8.: »Ifigenija na Tavridi«. E.
Petek, 9.: »Pegica mojega srca«. A.

Opera
Začetek ob pol 20. uri zvečer.
Četrtek, 1.: »Mrtve oči«. Premijera Izv.
Petek, 2.: Zaprto.
Sobota, 3.: »Hoffmannove pripovedke«. A.
Nedelja, 4.: »Nepotipi«. Izv.
Ponedeljek, 5.: »Mrtve oči«. Izv.
Torek, 6.: »Mrtve oči«. C.
Sreda, 7.: »Manon«. D.
Četrtek, 8.: Zaprto.
Petek, 9.: »Aida«. F.

Ljubljanska drama. Otvoritevna predstava letošnje dramske sezone bo v soboto, dne 3. oktobra. Uprizori se kot izven predstava Goethejeva drama »Ifigenija na Tavridi« v prevodu pisate-

lia Albrehta. Na našem odru režira to klasično igro ga. Marija Vera. Prvotno je bila dočena kot otvoritvena predstava Shakespearjeva »Zimska pravljica«, ker pa mora pri tej igri sodelovati vojaški orkester, je njena premijera v soboto nemogoča ter bo njena predstava koncem prihodnjega tedna, ko bo godba dravske divizije gledališču na razpolago.

Premijera D' Albertove opere Mrtve oči

Danes, v četrtek 1. oktobra, se odpre ljubljanska operna sezona z D'Albertovo opero »Mrtve oči«. Predstava je izven območja »Mrtve oči« so dramatična pesnitev z medigro na podlagi legendarično - simbolistične vsebine, katero sta napisala H. Ewers in M. Henry. Opera ima predigro in eno dejanje, ki se vrši na Cvetno nedeljo pred Jeruzalemom. V predigri nastopijo pastirji gđ. Korenjakova, Banovec in Šubelj, v dejanju samem pa: Mirtokle, žena rimskega poslanika — ga. Čaleta, Marija

iz Magdale — ga. Thierry, Arsinoe, Mirtokleina sužnja — ga. Ribičeva, Arcezij, rimski poslanik v Jeruzalemu — gosp. Holodkov, rimski stotnik Galba — g. Kovač in egiptovski čarodaj Ktesifar — g. Mohorič. Židovske žene pojode: gđ. Ropasova, Asejeva, Korenjakova. Jeronova in Ramšakova, žide pa gđ. Janko, Šubelj, Bekš in Josip Rus. Dalje nastopijo Arcezijevi sužnji in sužnje ter židovski narod. Opero je naštudiral dirigent gosp. Niko Štrif, zrežiral pa višji režiser gosp. Šest. Cene navadne operne, vstopnice se dobe v predprodaji pri dnevni blagajni.

Koncerta pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v ponedeljek dne 5. oktobra v Unioinu se poleg zastopstev naših pevskih društev udeležijo tudi deputacija Saveza hrv. pevač-kih društev iz Zagreba.

Na koncertu pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v ponedeljek dne 5. oktobra t. l. zvečer v Unioinu bomo poslušali nove moške in mešane zборе Emila Adamiča, med njimi daljšo skladbo, zanimivo narodno balado »Vragovo nevesto«. Beseda skladb in vstopnice so naprodaj v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Premijera v splošni parni. V soboto, dne 26. t. m. je bila v Splitu premijera Merjeve drame »Skušnja«. Stvar se je pr-

vič igrala v Parizu lansko leto. V Splitu so bili zaposleni v glavnih vlogah: dame Setinska, Račevićeva, Jovanovićeva in Draglčeva ter gđ. Skrbnišek, Rakuša, Bandić, Račević in Bonacić.

Filharmonični koncert v Osijeku. Pod taktirko dirigenta Leva Mirskega je nastopila osiješka filharmonija v nedeljo, dne 27. septembra. Na programu je imela Haydnovo simfonijo v D-duru, Mendelssohnovo glasbeno spremljavo k Shakespearjevemu »Snu kresne noči« ter Beethovenovo uverturo k »Egmontu«.

Zadnji Oestwigov koncert v Beogradu. se je vršil v soboto zvečer. Umetnik je moral na željo občinstva zapeti tekmovalno pesem iz »Mojsirskih pevcev norimberških« ter arlio iz »Bajaziza«. Vse tri Oestwigove produkcije so bile izvrstno obiskane.

Koncerti zagrebških »Kolaševa« v Carihu v ponedeljek zvečer je koncertiralo v Carihu zagrebško pevsko društvo »Kolo« pod vodstvom dirigenta Smodeka. Produkcija je srečno uspešna. Prisostvovali so ji poleg predstavnikov tujih držav, kantonalne vlade curiške mestne uprave ter švicarskih pevskih društev tudi naš konzul Jovanović, S. Radić in Krnjević. Tisk splošno naglašja, da je koncert dobro izpadel. V zvezi s to pridetivijo je objavila »Zürcher Zeitung« v nedeljo dne 27. septembra, podtisk o jugoslovenski glasbi Pisce S. Fr. poroča tam o

Mokranjcu, Antonu Lajovicu, Miloju Mlojeviću, Antonu Dobroniću in Petru Konjoviću. Razstava Kopačevih slik. Fr. Kopač, akad. slikar in gimn. profesor v Kranju, je bil mesec dni v Rimu, kjer je slikal in kopiral po galerijah. Te dni je razstavil v izložbi Narodne knjižarne v Ljubljani nekaj svojih rimskih slik in sicer velike kopije Tizianove slavne slike »Sveta in prosvetna ljubzen« (Amore sacro e profano), dalje svoje izvršne slike: Trg Sv. Petra, Kolozel, Španski trg, vse v Rimu, Ciklame, Salvije in Jasmin. Gorški list »Voca di Gorizia« je prinesel o Kopačevih kopijah sledečo kritiko: »Kopija Tizianove slike. Znan prof. Fr. Kopač, ki se je pravkar vrnil iz Rima, je v izložbi trgovine Paserl in Ulirich razstavil posrečeno kopijo slavne Tizianove slike »Sveta in prosvetna ljubzen«. Kopija je dragoceno delo in zelo silna originalu. — Naše občinstvo opozarjamo na Kopačeve slike, ki so na prodaj. Cene se zvedo v trgovini. Vse slike so jako dekorativne in zaslužijo vso pažno umetnost ljubčega občinstva.

Mollere z nemškimi igralci in Schiller s Francozi. Berinski listi poročajo, da sta se zedinila gledališka ravnatelja Gemler in Jessner glede francoske inscenacije Mollere z nemškimi igralci in glede nemške režije »Wallensteina« s Francozi. Deli obeh pisateljev se bosta izvajali v Parizu prihodnje leto.

Domače vesti

*** Abiturijenti!** V dneh, ko prihajate na naš najvišji znanstveni zavod, želja prave učenosti, ki vam je srednja šola ni mogla nuditi, ne pozabite eno: Dobro in prav je, da ste vestni študentje, da hodite redno k predavanjem, da ne odlašate izpitov. Ali to ni dovolj. Narod in domovina ne potrebuje samo učenih profesorov, zmognih zdravnikov, sposobnih odvetnikov, vestnih inženjerjev; narod je želen i kulturnih delavcev. Teh univerza ne more vzgojiti; njen delokrog je stroka. Odgajajo jih kulturna društva. Zato ne verjemite tistim, ki vam odsvetujejo vstop v kulturna društva: njih besede niso odkritostve. Če vas vleče program katoliških akademskih društev, slo bodno vam, pristopiti k njim! Če pa čutite iskreno jugoslovensko, če vam je svoboda mišljenja višja kot ozke sponke konfesijskega in diktat doktrinarskega internacionalizma, potem vam odločitev pač ne bo težka. Vedite: le dve poti sta: leva in desna. Srednje ni, kadar se odločite, pa se javite v Tomanovi ulici št. 3. (na vrtu Narodnega doma). Tajnik uraduje vsak delavnik od 10. do 16. ure. — **Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadrano«**

*** Radić na povratku v Zagreb.** Z večeršnjim popoldanskim tržaskim brzovlakom je prispel v Ljubljano g. Stjepan Radić. Z njim so dopotovali njegova soproga, hčerka in zet dr. Krnjević. Cela rodbina, ki je imela okupiran kupi I. razreda v direktnem vagonu Trst-Beograd je bila predmet živahnega interesa publike, navzoče na kolodvoru, ki je deloma jako nečestitno delala svoje opazke. Z brzovlakom ob 17. je g. Radić s svojimi nadaljeval svoj pot v Zagreb.

*** Na zagrebški univerzi pričnejo vpisovanja** dne 1. oktobra in trajajo do včetršič 8. oktobra. Izredni rok za vpisovanja traja do 14. oktobra. Tovariši abiturijenti in oni, ki žele svoje visokošolske študije v Zagrebu nadaljevati, se vabijo, da se glede vseh informacij o razmerah v Zagrebu obračajo na J. A. D. »Triglav«, univerza, J. A. D. »Triglav«, ki je najstarejša jugoslovanska akademsko društvo na zagrebškem vseučilišču, ima svoje lokale v Radniškem dolu št. 38, kjer se od 1. oktobra dalje dnevno od pol 14. do pol 15. ure sprejemajo novi člani. Tovariši, vsi pod okrilje našega »Triglava«!

*** Izpremembe v naši vojski.** Kakor objavlja »Vojni list«, je armijski general Milan Tucaković trajno upokojen. V našo vojsko je sprejel Stanko Kmet, reaktiviran pa je rezervni aviatisti podporočnik Anton Čad. Upokojena sta administrativni kapitan geodetske stroke Edvard Hribar in administrativni poročnik ekonomske stroke Anton Brož. V aviatiki so napredovali za rezervne podporočnike enoletni prostovoljci: Anton Fabijan, Anton Vergelj, Stanko Trček, Ludovik Gruđen, Zdravko Jagodič, Drago Šimončič, Josip Pavšek, Viktor Gračner, Ciril Sadar, Fran Janežič, Janko Železnik, Rudolf Horvat, Davorin Tratnik, Ljudevit Mažar, Bogomil Vrhunec, Alojz Picelj, Stanko Rutar, Albin Drachler, Anton Reiser, Mirko Klemenčič in Rudolf Hrčak.

*** Izpremembe v poštini službi.** V področju ljubljanske poštne direkcije so premeščeni naslednji poštini in brzojavni uradniki, oziroma uradnice: Konrad Dvořák od tehnične sekcije v Mariboru k tehnični sekciji v Ljubljani, Natalija Lingelj iz Maribora v Ruše, Angela Pazini iz Celja v Ljubno, Dušica Škeri iz Maribora v Zgornjo sv. Kungoto, Marija Uštar iz Maribora v Rogatec, Pavla Andrić iz Straže v Novo mesto, Ivan Novak iz Radovljice v Kranjsko goro in Vera Jan iz Ljubljane v Moravce.

*** Spomenik osvobođenja.** Splitska občina je sklenila, da postavi na najlepšem trgu mesta s pomočjo meščanstva spomenik osvobođenja. Ki bo posvečen pokojnemu kralju Petru Osvoboditelju. Občinski svet je v to svrhu votiral znesek 62.000 Din. Tudi meščanstvo je pričelo nabirati dobrovoljne prispevke.

*** Smrtina kosa.** V Lajterspergu je umrl v torek v starosti 75 let posestnik g. Janez Dopilhar. Pokojnik je bil skrben oče in dober gospodar. Pokop bo danes, ob 15. uri iz hiše žalosti na pokopališču na Pobrežju. — Včeraj jutraj je nenadoma preminul v Mariboru g. Danilo Kežžar, uradnik »Kovine«, star komaj 23 let. Blag jim spomin, žalostim naše iskreno sožalje!

*** Rang meščanskih šol v Sloveniji za razvrstitve** v III. činovniški kategorijo zahteva čl. 6 Zakona o činovnikih najmanj doživljenj štirih razredov srednje šole ali nižje strokovne šole s predpisanim končnim izpitom (malo maturo). Minister prosvete Pribečević je v zvezi z odlokom O. N. br. 19213 od 4. maja 1921 in na temelju mišljenja Glavnega Prosvetnega Sveta S. br. 177 od 11. marca 1924 izdal pod O. N. br. 28.230 od 12. jun. 1924 rešenje, da je štirirazredna meščanska šola ravna popolni štirirazredni srednji šoli (gimnaziji). Isti minister je v zvezi s tem rešenjem br. 28.230 izdal še naknadno rešenje O. N. br. 64.352 od 22. jan. 1924. »da je odpustna svedočba troirazrednih gradilanskih šol v Dalmaciji i Sloveniji, koje su postojale do g. 1922. ravna svedočbji »stručne škole sa propisanim završnim ispitom« v smislu zadnjega stava čl. 6 Zakona o činovnicima. Obe rešenji sta objavljena v »Osnovni Nastavi« od 10. jan. 1925. — Dne 29. jan., 1925 pa je pod O. N. br. 1925 odločeno za osnovno nastavo in prosvetljenje Ministrstva Prosvete velikega župana v Ljubljani javilo, da so za razvrstitve v kategorije činovniškega zakona absolventi 8-razrednih osnovnih šol v Slo-

veniji ravnopravni z absolventi meščanskih šol in sicer vsi, ki so tako šolo dovršili do 31. oktobra 1924. Ta obvestitev doslej ni došla veljave. Tozadevno rešenje ni izdano od ministrstva in ni bilo objavljeno v »Uradnem listu« ministrstva prosvete.

*** »Vidovdana«.** Vsem naročnikom in prijateljem našega lista sporočamo, da izide zaključna številka letošnjega letnika »Vidovdana« koncem teža tedna na 68 straneh. Ne predvidene ovire, ležeče izven obsega naših moči so zakrivilje, da se je list zakasnil. Vsebinsko bogata številka je vrlo pestra in zanimiva, opremljena je s slikami in diagrami, vsebuje mnogo dragocenih statističnih podatkov z naših univerz. Uverjeni smo, da bomo z njo ne samo ustregli dosedanjim naročnikom in prijateljem, temveč si pridobili i novih. — Uredništvo in uprava dilaškega lista »Vidovdana«.

*** Razpis dveh mest državnih cestarjev.** V področju okrožne gradbene direkcije v Celju je popolniti dve mesti državnih cestarjev in sicer na progah km 49 do 53 in km 93 do 97 Trojanske državne ceste. Osnovna plača znaša 2100 Din, položajna pa 432 Din s pripadajočo drzinjsko doklado. Na obeh cestarskih postajah je službeno stanovanje. Interesente opozarjamo na razpis v večeršnjem številku »Uradnega lista«.

*** Poučno potovanje ravnateljev kaznilnic.** Po sklepu pravniškega kongresa so imeli vsi ravnatelji naših kaznilnic v Beogradu pod predsedstvom načelnika kaznilnice gospoda Kostića skupno konferenco v ministrstvu pravde. Posvetovanja so se udeležili vsi vodje kaznilnic, ki so juristi, ker se je razpravljalo o modernizaciji izvedbe kazni in reorganizaciji kaznilnic po modernih načelih. Po konferenci pa so se odpravili ravnatelji kaznilnic pod vodstvom šefa kaznilnic v ministrstvu pravde, g. Kostića, na poučno ekskurzijo po državi in so si ogledali naše kaznilnice v Beogradu, Sremski Mitrovici, Požarevcu, Nišu, Skoplju in Starigradi. Ze poprej pa so si ogledali tudi Lepoglavo. Ekskurzije se je udeležil iz Slovenije g. okrajni sodnik Vrabl, vodja moške kaznilnice v Mariboru.

*** Ustanovitev nove javne lekarne v Prevaljah.** Mag. pharm. Nikola Jordanjić v Mariboru in mag. pharm. Slavko Hočevnar, tačasni zakupnik lekarne v Velesu, sta sprožila misel ustanovitve nove javne lekarne v Prevaljah ter prosila za koncesijo za obratovanje te lekarne.

*** Mojsiti progovne službe drž. železnice** dir. Ljubljana imajo v soboto dne 3. t. m. ob 14. uri v Prešernovi sobi restavracije »Novi svet« v Ljubljani važno konferenco zaupnikov cele direkcije. Vsi tovariši so vabljani na sigurno udeležbo. — Strokovni odsek ministrov prog. službe UJNZ. 1918

*** Vsem prometnim in administrativnim uradnikom III. kategorije (bivšim prometnikom) državnih železnic v Sloveniji.** Prejeli smo: Izšel je skrajno krivičen, za nas prometnike nesprejemljiv osnutek nove pragmatike, katero nam hočejo ustiliti. Sveta dolžnost vsakega posameznika in nas vseh je, da odločno protestiramo proti temu osnutku in za vsako ceno preprečimo njegovo uveljavljanje. Na željo in zahtevo velikega števila tovarišev sklicujem za petek, dne 2. oktobra ob 13. uri v salonu restavracije Miklič, nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani protestno zborovanje. Pozivam tem potom vse tovariše, ne glede na to ali in kje so organizirani, da se protestnega zborovanja zanesljivo udeležijo. Kar smo si s težavo in velikim trudom priborili, to nam hočejo zopet odvzeti. Zatorej vsi, ki ste službe prosti, dne 2. oktobra v Ljubljano, da javno protestiramo proti krivičnemu in skrajno nazadnjaškemu osnutku nove pragmatike. — Za »Udruženje prometnikov«, Pompe Rudolj.

*** Jesenice.** Tudi letos prične gospodinska šola s svojim delom in sicer 1. oktobra. Priglasilo se je le že dokaj učenek, a kaže, da se jih bo še več, kajti stroški, ki jih imajo starši, ki omogočijo svojim hčerkam obisk te šole, so pač minimalni, kajti le ti znaajo: vpisnina 10 Din, šolnina 100 Din, ki pa se lahko odplačuje tudi mesečno ali pa četrtletno, kakor pač kdo more. Kdor pa obudeje opoldne, plača dnevno še 10 Din za kosilo. Absolventke te gospodinske šole dobe po obisku šol, leta še takozvano obiskovalno izprave, ki jim bo služilo posebno dobro, če bodo iskale službe kot kuharice ali oskrbnice v boljših družinah, a še večji uspeh tega devetmesečnega truda jim je zagotovljen kot bodočim ženam in materam, ker velja pač še danes reko: »Ljubezen gre skozi železo«.

Pat in Patachon na rivieri
Pride v kino »Dvor«

Mr. Stanko Hočevarjeva
aromatična železna tinktura

zoper slabo prebavo in za oslabele.
Steklenica 20 Din, po pošti od 3 stekl. dalje

Lekarna Hočevar, Vrhnika.

Izdajalsko ogledalo

govori neupričilo, kakor hitro se na vrati ali obrazu pozave če je tako mala publika. Da se nastanek takih govoric v kalli zatre, odnosno te nastale izravna je potrebno popolno izkoreniti. Kar na nemore uspeti z milom in vodo. To sposobnost ima samo znanstvena omaljša. »Vinsigne Adeline Patti«, ki je izpostavljena v Parizu, v svetovnem centru komerice in ki se doživlja pri nas v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah — steklenica za Din 30. — Glavni založba za Jugoslavijo Zagreb, Gladjeva ulica 8.

Proti odebelosti
deluje s kolosalnim uspehom samo »Viljanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Viljan, Zagreb, Ilica 204.

Najnovejša angleška in pariška moda: Pull-overs, Garcon-blouse (Bubi) Tunika

ter razne druge volnene in svilone jope, tolenike itd. si lahko po zelo zmerni ceni nabavite, oziroma brezobvezno ogledate v modni trgovini

PETER ŠTERK, Ljubljana Stari trg štov. 18.

lodec. Starši, ne zamudite ugodne prilike in vpišite svoje hčerke v to šolo. — a.

*** Živinski sejem v Ljutomeru** V Ljutomeru se vrši dne 13. oktobra veliki živinski in konjski sejem. Radi ugodnih železniških zvez se nudi vsem kupcem zelo ugodna prilika. Ker je pričakovati velike udeležbe inozemskih kupcev, se kmetovalci vabijo, da pripeljejo čim več konj in goveje živine.

*** Tragična smrt.** Včeraj ponoči si je v stanju očividne duševne zmedenosti sam prežal nit življenja sin g. Ivana Kežžar, carinski pripravnik. S težko prizadetimi starši sočustvoje ves Maribor.

*** Nesreča na železnici.** V Indijih v Sremski pri premikanju vagonov na tamkajšnjem kolodvoru padel pod vagon železniški uslužbenec Štatler. Kolesa so mu odrezala obe nogi in je nesrečno kmalu nato umrl.

*** Smrt bogate heračice.** V Subotici je umrla v starosti 84 let beračica Delfina Grodič. Ker ni imela svojcev, je policija popisala in prevzela vso njeno zapuščino. Na veliko žalovanje so našli v njeni postelji razen drugega denarja 80 komadov nekdanjih avstroogr. tisočakov, ki jih je svojedobno pozabila zamenjati in tako je vendarle ostala sirota-beračica.

*** Misteriozen zločin v Novem Sadu.** V Novem Sadu se je odigral te dni v tamkajšnjem veslaškem klubu misteriozen umor ali samomor. Čuvaj lesene zgradbe veslaškega kluba na Donavski obali v kateri se nahaja restavracija in so spravljene čolne, je opazil na deskah, po katerih se hodi v kopalnici, kaplje krvi, palico in revolver. Policija je mnenja, da gre za umor ali pa za samomor neznane osebe, ki je izginila v Donavi. Truplo so iskali cel dan a brez uspeha. Ču-

*** Tatovi v Kozlaku.** Tatovi sedaj postajajo bolj podjetni. Tatfinski obisk je doblil v noči na ponedeljek tudi trgovec Stanko Kozjak pri Sv. Kungoti. Tatovi so mu v temni noči odnesli iz trgovine raznega blaga v vrednosti 3000 Din kakor sladkorja, mila, vreč in masti itd. Zandarmerija je tatove zasledila in je upati da pridejo kmalu pod kletko.

Kožuhovino

vsakovrstno, kakor kože v različnih modernih barvah za oblačenje plaščev in kostumov prav kar došlo. — Različne bne in ovratnike za gospode dobite vedno v veliki izbiri in po solidnih cenah pri

Filipu Bizjaku, krznarju
(Količe) Gospodstva c. 13.

Iz Ljubljane

u— O tisočletnici hrvatskega kraljestva priredi kulturno - družabni odsek šentjakobskega naprednega društva dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer v gostilni Kavčič (na Privozu) predavanje. Predava g. Tomo Jedrinič. Po predavanju prosta zabava s peštrm sporedom. Vabljeno so vsi somišljeniki in prijatelji društva. Vstopnine ni!

u— 35-letnico svojega službovanja obhaja danes načelnik odseka pri ravnateljstvu državnih železnic, višji nadzornik g. Dominik Skrdla. Jubilaru iskreno čestitamol

u— Novo ustanovljeno godbeno društvo »Gradašca« Viš - Glince priredi dne 4. oktobra v vseh prostorih restavracije »Novi Dom« (bivša Amerika) vinsko trgatev. Ker je čisti dobitek namenjen v prid novih godal, se vabijo vsi prijatelji glasbe k obilni udeležbi. 1908

u— Vinsko trgatev priredi Zveza živiliških delavcev Jugoslavije, sekcija pekovskih pomočnikov v Ljubljani. Prireditev se vrši v soboto dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer v prostorih restavracije pri »Levu« na Gospodstvu cesti. 1907

u— Društvo »Skrb za mladino« priredi na praznik Vseh svetih dne 1. novembra svetilni dan. Vsi delavniki dela, ki ga vrši to društvo za siromašna mladina, se prosti vsa ostala društva, da se blagohotno oziroma to prireditev. 1917

u— Vinska trgatev C. M. podružnice v Šiški se vrši v nedeljo od 3. popoldne dalje v dvorani pri Valjavcu. Vstopnina 3 Din. Bo obilo zabave, godba in ples! 1917

u— Zahvala. Iskreno se zahvaljujem g. inž. Dukliku za naklenjeno mi denarno podporo. — Jožefa Jagnan, vdova. 1914

u— Kam v soboto 3. oktobra? Vsi na vinsko trgatev, katero priredi podružnica vojnih invalidov v Ljubljani in sicer v restavracijskih prostorih g. Mikliča v Kolodvorski ulici. Zadelek ob pol 8 uri zvečer. Pristno dalmatinsko zabavo vsem na poln glas. Za smeh in grozavo poskrbljeno v polni meri. Na svoj račun pridejo plesalci, kakor tudi laični in žejni gledalci, a še bolj sladkega grozila željni prijatelji. Pričakujemo vestranskega obiska v razvedrilo došli in v pomoč podpornemu skladu vojnih žrtve. — Odhor. 1912

u— Pariz ima zopet svojo senzacijo! Tako piše največji francoski časopis »Le Temps«. Najslavnejši francoski igralci so s pomočjo najboljših režiserjev dokončali monumentalni film misterija »Le fantom du Moulin Rouge«. Veliki balet vsemu svetu znanega velikega pariškega nočnega zabavišča Moulin Rouge je z vsem svojim silajem še posebej okras tega nad vse uspešnega vefeilma. Pariški kinematografi, v katerih se ta vefeilmi ravno predvaja, so od publike naravnost oblegani! 1919

u— Orliana St. Jakob - Krakovo - Trnovo priredi v nedeljo dne 4. oktobra ob 17. uri vinsko trgatev, združeno z veselico v društvenih prostorih in lokalih br. Steinerja na Opekovski cesti 31 s sledečim sporedom: Nagovor župana došlim gostom in takoj začetek trgatev, godba, ples, šaljiva pošta itd.

Točila se bo pristna dolenska in štajerska kapljica, za dober prigrizek so preskrbljene dobre domače kranjske in krvave klobase, slaščice itd. Kdor se hoče res veselo in dobro zabavati, naj obišče to prireditev. Svira 3 din za osebo. 1913

u— Občni zbor Jug. kinološkega saveza, Dne 1. oktobra ob 20. uri zvečer se vrši v restavraciji pri »Slonu« I. redni občni zbor »Jugoslovanskega kinološkega saveza«, ki ima namen, smoteno organizirati vzrejo čistokrvnih psov vseh pasem. Delokrog saveza se razteza na vso državo. Sličen savez imajo tudi druge države: Češka, Francoska, Švica itd. 1909

u— Podaljšanje gledališkega abonmaja. Ker je zanimanje za gledališki abonma še vedno zelo živahno in je tudi še nekaj parternih in ložnih sedežev na razpolago, se je gled. uprava odločila podaljšati gledališki abonma do vključno sobote, dne 3. oktobra. Prijave za abonma sprejema dneva gledališka blagajna od 9. do pol 1. in od 15. do 17. ure, telefon 392.

u— Družabni sestanek šentjakobskega pevskega zbora se vrši danes, v četrtek ob 9. uri zvečer v gostilni pri »Dachus« v Florjanski ulici. Vsi člani zbora vabljeno. — Odhor.

u— Vljak od povečevalnega aparata se je izgubil na poti po Františkanski ulici in Miklošičevi cesti do Delniške tiskarne. Najditelj naj ga odda v upravi »Jutra« v Prešernovi ulici.

u— Najdeni dežniki. Na živilskem trgu v Ljubljani so bili najdeni trije dežniki. Lastniki naj se zgledajo v pisarni mestnega tržnega nadzorstva, Vodnikov trg št. 5.

Dr. Pavel Avramović
ordinira zopet redno vsak dan od 9. — 11. in od 2. — 4. ure popoldne. Aleksandrova cesta 7/I. (Vhod Beethovnova ulica 9.)

u— Policijske prijave. Od torka na sredo so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 2 suma tatvine, 1 najdba kolesta sumljivega izvora, 2 izgreda, 1 prestopok ogražanja telesne varnosti, 1 prestopok beračenja, 15 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopok v zgluševalnih predpisih in 1 de-ložacija. Arretacija je bila izvršena samo 1 in sicer radi vlačugarstva.

u— Surovi pomočniki. V ponedeljek okrog 1. ure ponoči je prišel v stanovanje vdove Olge Žun, stanujoče v I. nadstropju hiše na Sv. Jakoba trgu št. 8 velik kamen, ki je ubil na oknu 85 Din vredno šipo. Kamen je vrzel neznani pomočnik, ki je bežal po dejanju čez trg proti Bizjaku. Okoliški stanovanjci se pritožujejo, da se taki slučajji dogajajo prav često, zato prosijo, da je straža na motilce nočnega miru še bolj pozorna.

Maks Linder II.
nastopa v vefeilmu »Igračka Pariza«
Danes »Kino Dvor«.

po deželi!

zahtevajte naš novi-jesenski ilustrirani cenik, naš cenik, modernih in trpehni čevljev, nogavic in copat brez lačno!

Razpisilnica »VOJKA«, Ljubljana, Krakov trg 10

Iz Maribora

a— Hrvatski planinci na Pohorju. Prihodnjo soboto in nedeljo pride večja skupina hrvatskih planincev iz Zagreba na Pohorje, Mariborski planinci se vabijo, da se tudi oni podajo na Pohorje v svrhu osebnega zblizanja s tovariši iz Zagreba.

u— Nevarnost Maribora — v klerikalni luči. Vsa leta po prevratu so klerikalci do slednje zasmehovali narodno obrambno delo v Mariboru in s tem lovili Nemce in nemškarje v svoje organizacije. Sedanjí volja nemške delegacije v občinskem svetu, stavebnik Glaser, je bil sprejet celo v vodstvo klerikalne obrtniške zveze, katero so ustanovili klerikalci proti slovenskemu obrtniškemu društvu. Ob zadnjih volitvah so izdali klerikalci tudi nemški v gotic tiskani volilni proglas na mariborske Nemce. — Se daš pa, ko je bilo treba napraviti javnostni utemeljiti subvencijo 17.000 Din klerikalnim društvom s strani mestne občine, pa so klerikalci naenkrat uvideli narodno nevarnost v Mariboru in »Straža« je zapisala ob tej priliki: »Občina, posebno mariborska, ima dolžnost, da podpira izobraževalna in kulturna društva. Do leta 1918. je bil Maribor pod nemškim vodstvom Nemški občinski svet je naravnost zatrl slovenski življ. Otroci so se vzgajali le v nemškem duhu in vzgojili so se za sovražnike Slovencev. Slovenskim društvom so se delale od strani nemškega magistrata le težave in sitnosti, nemška in pomembna društva pa so se podpirala na vse možne načine. Leta 1918, so sicer Nemci izgubili oblast v Mariboru, a nemški in nemški občinski svet je bil izločen. (Podčrtaj mi, To si je treba zapomniti! Op. ur.). Dolžnost narodnih društev je, da podpirajo s svojim delom to, kar se je prejšesetletja zanemarjalo. Narodno izobraževalna društva morajo mladino, pa tudi odrasle, kjer je to še možno, naučiti slovenskega narodnega mišljenja, dati morajo članom slovensko omiko in oliko. To je v Mariboru nujno potrebno in dolžnost občine je, da ta društva podpira, da morejo izvrševati svojo veliko narodno dolžnost. To je uvidela sedanja večina na magistratu, zato je postavila v proračun za leto 1925, razne zneske za podpore mariborskim na-

Posebite sportno razstavo

na velesejmu v paviljonu »A«

rodnim društvom. — To je seveda vse samo radi subvencije klerikalnim društvom. Kajti isti ljudje so istočasno s pomočjo Nemcev imenovali dr. Wancmüllerja za mestnega zdravnika v Mariboru. Dr. Mühl-eisen je ve, koga je spravil v občino, in klerikalci tudi!

a— Družabnost v Narodnem domu in vse delovanje narodnih društev se je po lanski prenovitvi dvorane in restavraciji znatno dvignilo. Letos se obeta še čilejšje življenje v Narodnem domu, če se bo res oživelo delovanje Dramatičnega društva, ki je pravkar dalo popraviti v veliki dvorani vse kulisce z odrom vred. Minulo soboto je bil prav lepo obiskan večer na čast češkemu gostu g. Kubi. Poleg petja je bila izrečena cela vrsta govorov po gg. Oskarju Devu, predsedniku Češkega kluba g. Burešu, podpredsedniku JČ Lige Knopu itd. Neznosna pa je bila pri tem atmosfera, ker je restavracijska dvorana v Narodnem domu menda še edini večji javni lokal brez ventilacije, ki jo ima dandanes že vsak vaški gostilničar. V tem oziru je treba končne remedure! V teh dvoranih imajo društva dan na dan seje in zborovanja. Zrak pa postane tekom ene ure neznošen. Sploh je ventilacija javnih lokalah v Mariboru pereča zadeva javnosti, ljudske higijene, za katero bi se morala občina temeljiteje zavzeti. Poglejmo je kavarne, kjer se že v nekaj minutah zgosteni nikotin zaf za par tednov v obloko. Mogoče bo za javno higijeno vsaj sedaj bolj, ko imamo na magistratu dva zdravnika.

a— Knjižarna Scheidbach nas naproša za objavo, da je konfiscirana madžarska zastavica čisto slučajno ležala na hodniku poslopja med staro šaro ob čiščenju podstrešja, ne da bi bil hotel kdo z njo demonstrirati. Tudi nemških napisov knjižarne ne namerava več izobešati v izložbi. Sploh se podjetje noče vmešavati v nacionalno - politična vprašanja.

Iz Celja

e— Jubilej znanega organista. Mestni organist in vodja orglarske šole v Celju, g. Karel Bervar, obhaja dne 1. oktobra 40-letni jubilej kot organist in posebej že 30-letni jubilej kot organist v Celju. Rojen je bil leta 1864. v Motniku in je obiskoval orglarsko šolo v letih 1883.—1885. v Ljubljani, a takoj nato je nastopil orglarsko službo v Gornjem Gradu. Tamkajšnji dekan Dovnik je Bervarja vzpodbudil, da je šel v Regensburg, kjer je absolvirati glasbeni konservatorij. Dne 1. oktobra 1895. pa je nastopil svojo službo v Celju. Tu si je tekom 30 let pridobil za cerkevno in prosvetno glasbo veliko zaslug. Vodil in poučeval je petje na slovenski gimnaziji in je bil pevovodja Celjskega pevskega društva, katerega član je še danes. Leta 1898. je ustanovil v Celju orglarsko šolo, kjer je doslej izučil nad 300 organistov. G. Bervar je tudi izdal nekaj kompozicij. Kot narodnjak je bil vedno in povsod na mestu. Nemcem in oblasti se je svojčas zelo zameril, ko je iz farne cerkve odpravil nemško petje. V krogih svojih stanovskih tovarišev uživa g. Bervar velik ugled. Želimo mu, da bi njegovo mnogostransko delo bilo priznano in primerno plačano!

e— Popis invalidov. Mestni magistrat celjski poziva v smislu odloka velikega župana ljubljanske oblasti vse v celjski mestni občini bivaajoče vojne in vojaške invalide brez razlike čna, ki so ga imeli v vojski, da se osebno javijo v vojaškem oddelku v sobi št. 14 do 8. oktobra od 9. do 12. ure popoldne. Vsakdo mora prinesiti s seboj invalidsko uverenje, odsone in bolne invalide pa morajo prijaviti družinski člani ali pa, če invalidi takih nimajo, stranka, pri kateri stanujejo. — Invalidi v Invalidskem domu bodo posebej popisani. — Zadeva je za invalide velike važnosti in zato se mu morajo vsi odzvati.

e— Nova okoliška deška osnovna šola, ki bi po sklepu okoliškega občinskega odbora imela stati na prostoru sedanje Maksimilijanove cerkve, bo stala po mnenju, ki se je pojavilo v zadnji seji, tri in pol milijona dinarjev. Ker občina nima tega denarja, si ga bo morala izposoditi. Važno vprašanje je sedaj višina obresti posojila, ki je potrebno in pa doba in način amortizacije dolga.

e— Klub naprednih slov. akademikov v Celju sklicuje za soboto, dne 3. oktobra ob 20. uri v rdeči sobi Narodnega doma sestanek vseh aktivnih klubovih članov in starešin. Namen sestanka je določitev smernic klubovega kulturnega in družabnega delovanja.

e— Občeslovensko obrtno društvo se enkrat opozarja člane na današnji sestanek ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Na sestanku bo zadružni tajnik gosp. Streinig preževal o zadružnem tečaju, ki se je vršil v Mariboru od dne 27. do 29. septembra.

e— Dva svetovna potnika. Prejšnji teden sta se odpravila dva komaj po 12 let stara fantiča iz Celja po svetu. Hotela sta potovati okoli sveta, kar bi trajalo dve leti. Tako sta si zamislila to pot. Vzela sta s seboj polne nahrbtnike in tudi nekaj denarja sta si dobila. Prišla pa sta z vlakom samo do Zidanega mostu. Tam ju je dobil dež in spoznala sta, da v lahki obleki ne moreta priti niti v Afriko, kjer sta nameravala prezimiti. Zato sta se vrnila domov v Celje, kjer so ju že čakali v skrbih. Doma je bilo baje precej neprijetno, a misel na pot okoli sveta so jima vendarle dobesedno izbili.

e— Sportna veselica v Celjskem domu. Priprave in dela za sportno veselico dne 3. oktobra se završujejo. Dvorana se spreminja v sportni raj. Udeležnike veselice iznenadijo sportne karikature, ki bodo povzročale obilo smeha. Dekoracije so izvršili naši domači mojstri. Drugi prostori bodo spreminjeni v vrtni raj. Nastopita tudi Pat in Patachon in nekaj konkurentov - humoristov s kupleti. Čisti dobitek prireditve gre za ureditev novega sportnega stadiona.

Treba bo preskrbeti

suknje, raglane, površnike, plašče. Kar najhjolše, moderno izgotovljene boste brez dvoma najceneje kupili pri

FR

Iz življenja in sveta

Največji predor na svetu

Danes 1. oktobra se razstrelita oba nasipa, ki ločita roveski predor pri Marseillu od morja. Ladije bodo potem mogle voziti iz Sredozemskega morja v takozvani Etang de Berze in nadaljevati svojo pot v Arles in po Rodani.

Ta podzemeljski kanal je menda največji predor na svetu. Svoje ime je dobil po vasi Rove, ob kateri teče. Rove leži sredi razsežnega pogorja Nerthe, ki leži 30 km daleč in 10 km na široko Etang de Berze od morja. Tunnel skozi to gorsko verigo je bil najtežji del velikega načrta, ki gre za tem, da se Severno in Sredozemsko morje združita potom Rena, Doubsa in Rodane. Najprej so nameravali napraviti le kanal med Arlesom in Marseillom, ker je Rodana ob svojem ustju preveč neenakomerna in prenevarna za redno plovbo.

S svojo višino 14.50 metrov je roveski predor največji, ne pa naidaljši na svetu. Gotthardski predor med Švico in Italijo je dolg 14.989 m in so morali izkopati okrog milijon kubičnih metrov kamenja. Simplonski tunel, ki obstoja iz dveh vzporednih rorov in je dolg 19.800 metrov, je zahteval le 1.600.000 kubičnih metrov zemlje in kamenja, ki so jih morali odstraniti. Rovski tunel je sicer veliko krajši, a je bila treba vseeno odstraniti 2.300.000 kubičnih metrov raznega kamenja.

Smrt advokata Luize Koburske

Našim čitateljem je gotovo že v spominu življenjski roman princezinje Luize Koburske, žene generala Filipa Koburskega, brata bolgarskega carja Ferdinanda. Princezinja se je na neki vojaški tekmi zaljubila v mladega oficirja iz hrvatske plemenitaške rodbine, Gezo pl. Matačića, s katerim je zbežala svojemu možu. Matačić je radi tega prišel ob svoj častniški čin. Luiza pa so internirali v nekem sanatoriju za umobolne. Trajalo je dolgo, da je Matačić svojo ljubico osvobodil ter ji njo bežal tja, kjer ga niso mogli doseči preganjanci, ki so bili neprestano zaljublencem za petami. Ta bolna zadeva je bila desetletja vznemirjala avstrijski dvor in njegovega tedanjega poglavarja cesarja Franca Jožefa, ki je posebno kruto nacionalno namram princezinji in njenemu ljubimcu. Seveda, štiti je generala, Ferdinandovega brata... A žene mu vendar ne more vrniti. Ljubezni pustolovske princezinje je bila močnejša kakor habsburške spletke proti nji in tako sta Matačić in Luiza preživela velik del svojega življenja srečno v inozemstvu. Naposled pa sta vse zapravila in se vrnila domov na Hrvaško, kjer sta okušala bridkosti svetovne vojne v obliki stradanja. Jesti sta morala suh krompir in ko jima je še tega zmanjkalo, se je Luiza odpravila k sestri Stefaniji, ki pa ji je prenovdala sleherni zvezo z onemoglim ljubimcem.

Matačić je kmalu nato zbolel in Luiza ni mogla ostati brez njega. Šla je za njim v Pariz, kjer ga je našla na smrt bolnega. V njenih rokah je izdihnil. Priredila mu je pogreb in ga dala zakopati v cerkev, sama pa je v kratkem nastopila pot za njim. Z njeno smrtjo je bila končana dolgotrajna pravda princezinje Luize za težke milijone, katerih ji niso hoteli izplačati sorodniki in mišljale z Dunaja.

No, in zdaj ko je Luiza Koburska že leto dni pod zemljo, prihaja iz Budimpešte vest, da je tamkaj umrl pravni zastopnik princezinje, advokat Vizsontay. Bil je jurist par excellence ter je svoje čase igral važno vlogo tudi v političnem življenju madžarske države. Po političnem prepriljanju je spadal Vizsontay k pristaševom Kautove stranke ter je bil ponovno poslanec v peštanskem parlamentu. Kadar je šlo za to, da se Matačić vrne oficirski čin, je bil med prvimi, ki so dvignili besedo v njegovo obrambo Vizsontay je zastopal v peštanski zbornici volilni okraj Zenzes, v katerem je tudi dokaj Srbov. Z njegovo smrtjo izginja zopet ena markantna

osebnost iz življenja koburske princezinje, ki bo ostala v spominu ljudi samo še kot legenda strastne in vroče ljubezni med dvema aristokratoma, katere je pahnilo iskreno srčno nagnjenje v nezasluzeno plebejsko bedo.

Sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin, ki je nastopil te dni svoje politično potovanje v Evropo. Po vesteh iz angleških diplomatskih krogov ga je sovjetska vlada pooblastila, da sklene s Poljsko varnostni sporazum glede poljskih vzhodnih meja in da ponudi Poljski rusko pomoč v slučaju nemškega napada. Čičerinov obisk v Varšavi naj bi bil le manever sovjetske vlade proti zapadnemu varnostnemu paktu. Kakor poročajo, gre Čičerin zdraviti svojo sladkorno bolezen v fašistovski Italijo.

Usodepolna pomota

Iz Weimaria javljajo, da se je tam pripetila strašna tragedija. Neki trgovec s premožem je ustrelil šoferja Thomasa, ki je vdrl v njegovo stanovanje ter je hotel onečastiti njegovo ženo. Stvar se je odigrala tako - le:

Thomas se je napil in hotel priti v javno hišo. Ljudje so mu naznačili ulico in številko, toda mož je v pijanosti zamenjal številko in ni prišel na pravi naslov. Vdrl je v stanovanje nekega trgovca s premožem ter je napadel njegovo ženo. Trgovec, ki je bil slučajno navzoč, si v prvem hipu ni mogel pomagati, kako je prišel mož v njegovo stanovanje in kaj zahteva pri njem. Kmalu pa mu je brutalno obnašanje Thomasa pokazalo, da ima opravka s hotnim pijancem. Hotel je Thomasa najprej pregovoriti, naj mirno odide, toda pod vplivom alkohola stojič mož si ni dal ničesar dopovedati. Zato je trgovec vrzel šoferja iz stanovanja. Pijani šofer se ni zmenil nič za to in se je vrnil še enkrat v hišo. Vdrl je v sobo in začel pretiti, da bo dosegel svoj namen, narkar je trgovec potegnil revolver in nasilneža ustrelil. Thomas zapušča vdovo in osem otrok.

Najnovejša „španska“

V Londonu se je zadnje dni, kakor navadno ob tem letnem času, zopet pojavila huda epidemija gripe. Nenavadni pa so simptomi, s katerimi se začenja španska bolezen. Pojavljati se začne hude bolečine v vratu, narkar preskočijo v glavo in so tako močne, da bolnik misli, da mu bo razglobo lobanjo. Razen tega čuti bolnik splošno, izredno veliko utrujenost. Pri tem je temperatura bolnika popolnoma normalna. Ravno ta okolnost povzroča londonskim zdravnikom nemalo preglavice.

Ravnatelj velike bolnice v Londonu je rekel o tem novem pojavu španske: »Ako bi imeli naši bolniki mrzlico, bi vedeli tehten vzrok za utrujenost, ki jo opazujemo na njih. Utrujenost je tako velika, da bolniki čustvo padejo v omedlevalo. Naravnost grozi nas, da

kaže toplomer tudi v najbujših primerih popolnoma normalno temperaturo. Domnevamo, da napade popolnoma neznan bacil najprej vrati in se potem razširi v osrednje živčevje.

Z druge strani opozarjajo, da je ta najnovejša španska bolezen precej podobna davici. Navzlic temu nikakor ni mogoče govoriti o kaki vrsti prikritih difterije, kakor se je nedvomno dognalo iz mikroskopskih preiskav.

× Nesreča pri kopanju. V ponedeljek zvečer je pregledal v Berlinu paznik kabine v mestnem kopališču, ko so že vsi kopalci odšli, in zapazil v eni obleko dveh dečkov. Takoj je sklepal, da se je morala pripetiti nesreča. Hitro so preiskali plavalni bazen in res našli na dnu dva dečka v starosti 10 in 15 let, ki sta pri kopanju utonila, najbrže ker nista znala plavati.

× Povratek perzijskega šaha v domovino. Perzijski šah, ki se že dve leti nahaja v Evropi, kjer se zdravi, se vkrca dne 2. oktobra v Marseillo na parnik, ki ga popelje v domovino. Šah je star šele 28 let in je odpotoval iz Perzije že v novembru 1923. Monarh ima sladkorno bolezen in se je zdravil najprej v Vichyju, potem pa v Lausannei. Zadnje čase so izbruhnili doma nemiri. Za svoje odsotnosti iz države je dobil šah od vodilnih državnikov Perzije večkrat poziv, naj se povrne v domovino, sicer mu preti nevarnost, da ga odstavijo.

× Dva drzna vlom. V noči od ponedeljka na torek so vdrl v neznani zlikovci v poslovne prostore delniške družbe s papirjem

Vsakomur v vednost!

V dneh od 2. do 10. oktobra bo brez izjeme vsakomur mogoče, se za bodočo jesensko in zimsko sezijo založiti z oblačili

po tako nizkih cenah kakor jih že leta ni bilo.

Da vstreže željam svojih cenjenih številnih odjemalcev se je trdka

Drago Schwab, Ljubljana

odločila žrtvovati za osem dni ves kalkulirani dobiček s tem, da bo vsakemu kupcu in na vsako blago priznala

20% popust.

Ne mislite, da je to samo reklama, ali pa da se bo to le navidezno storilo.

Trdka razpisuje obem tudi jamstvo Din 10.000

ki jih brezpogojno izplača onemu, ki bi mogoče dokazal, da je trdka dosedanje cene, ki so že itak priznane nizke

le za eno paro zvišala.

To jamstvo ostane za trdno obvezno od 2. do 10. oktobra t. l.

Prodajalo se bo: jesenske in zimske plašče, suknje, raglane, obleke, najmodernejših krojev in iz priznane najboljšega sukna. Perilo, vse modne potrebščine, blago za damske plašče, svilo, podlogo. Blago za obleke.

Torej:

Kdor se ne bo okoristil s to priliko, ki se umevno ne more zopet kmalu vrniti, oškoduje samega sebe, na to posebno še opozarjamo stariše.

Sedaj veš vse... Ravno je padla granata. Tu je kos, drobce črepine, ki me ni zadel. Taki, kot sem jaz, morajo umreti dostojnejše junaške smrti!

Ze mi je lažje. Greh mora na dan! Odkriti ti hočem vse. Spoznati moraš gnolobo višje družbe, videti moraš gnus tam, kjer se skriva pod krinko boljših ljudi, kjer je udomačeno fino občevanje s telesnimi čutili. Gori se mi je ustavil svinčnik in nisem mogel zapisati treh kratkih besed, ki so uničile tvojo srečo. Uverjen sem, da jih ni treba več zapisati, ker že čutim stud tvoje duše. Tri druge besede so ti izdale moj greh.

Imel si ženo. Lepo, mlado, dobro. Ljubil si jo neskončno. To mi dokazuje tvoje sedanje duhovno očetovstvo. Pričakoval si drobnost bitje, najsvežeje, kar ti more dati ženska. In dala ti je z tvjio svojega življenja. Bitje, ki ni moglo živeti brez nje, je šlo za njo. In ti si ostal sam. V žalosti in obupu si šel v samostan...

Vse to sem zakrivil jaz! Povedal sem vse. Brez kesanja in pokore. Moja duša se ne more več kesati in za pokoro ni več časa. Ali niso bila ta tri leta neprestana dokora, noč in

«Patris» na Dunaju in odnesli gotovine in vrednostnih papirjev za okrog 10.000 šilina. gov. — V isti noči so vlomili zločinci v Berlinu z najmodernejšim orodjem v bla

gajno okrajnega urada v Tempelhofu in odnesli nad 300.000 mark. Vlomilci so med delom zagnili okna blagajniške sobe, Policija jih zasleduje.

Sokolstvo

Sokolska posvetovanja v Mariboru

Maribor, 28. sept. Mariborska Sokolska župa je sklicala radi nujnih lastnih zadev kakor tudi po sklepu seje Saveznega odbora v Zagrebu za 27. t. m. društvene delegate svojega področja, da reši množico važnih zadev. Delo se je izvršilo na 3 sejah: seji zbora društvenih načelnikov, župnega odbora in župnega prosvetnega zbora. Razen tega so se predelale vaje za člane in članice, ki jih je ČOS predpisala za vsesokolski zlet v Pragi.

Poročilo načelnika, ki je pozdravil posebno zastopnika dveh novih, prvič na tem zboru zastopnih društev — St. Lovrenc na Pohorju in Prelog v Medimurju — in podal sliko tekom poletne sezone v župi obavljenega sokolskega dela, opozoril na hibe in pomanjklivosti, pokazal pa tudi na napredek ter naglasil nujnost tehničnega dela v telovadnicah radi predstoječega praškega zleta, so sledila poročila okrožnih načelnikov. Dasi se dela — z maloštevilnimi izjemami — skoro v vseh društvi marljivo, so po preizkušenem pravilu, da Sokol ne sme biti nikoli zadovoljen z obstojem, iznašali poleg poročil o delu v pomladi in poletju, predvsem ono, kar je treba v njihovih okrožjih še popraviti in izpopolniti. Vsa poročila so dokazovala, da se poročevalci zavedajo svoje dolžnosti in odgovornosti, ki jo nosijo napram Sokolstvu.

O prednjaškem tečaju, ki je bil namenjen v juliju t. l., je poročal br. žup. nač. Krajnc. Orisal je obstoječe ovire, radi katerih je bila in je prireditev takega tečaja za enkrat v MSZ nemogoča. Zato pa je bilo sklenjeno, da se priredijo v letošnji zimski sezoni 8dnevni prednjaški tečaji po okrožjih ter da pošlje vsako okrožje po 2 udeležence na savezni prednjaški tečaj v Ljubljani. Zelo zanimivo je bilo poročilo br. Fr. Mačusa o prednjaški šoli v Pragi, katere se je udeležil poleg še dveh Jugoslovenov. S strokovnim znanjem je znalo predložiti vrline te šole, a pokazati tudi na nedostatke, ki so se tekom šole pojavili. Na temelju njegovega poročila se je sklenilo, da se pošljejo odseji vsakoletno iz MSZ udeleženci v Prago, in sicer le sokolsko dobro vzgojeni, da se naj med njimi nahajajo redno tudi članice ter da se vsakoletno poseti s strani MSZ tudi po 1 lahkoatletski tečaj ČOS. Br. žup. načelniku je bilo naročeno, da izposluje na žup. obč. zboru za vse to potrebni kredit. — Po razgovoru o nalogah MSZ je bilo sklenjeno, da mora v Prago res vse, kar je v sokolskem oziru najboljšega. Zato župa ne bo postavila le ene šestnajstice za posebno jugoslovensko točko na vsesokolskem zletu, nego postavi po eno šestnajstico vsako okrožje. Kot predpriprava za ta zlet se bosta vršila 2 delna župna zleta (za varaždinsko, mursko in ptujsko okrožje skupno ter za mariborsko in koroško okrožje skupno). — Pri slučajnostih je bil sprejet predlog br. Mačusa, da se odsej tekmuje na župnih tekmah v lahki atletiki in le na enem orodju, ki si ga mora nabaviti vsako društvo, dokler ne bodo imela društva vseh glavnih orodij. Bili so sprejeti formulirji za diplome za župne tekme in kot rok za vpisovanje izpreminjevalnih predlogov za tekmoval. red oziroma novih predlogov za sodniški red je bilo določen 31. oktober.

Sela župnega odbora. Po pozdravu žup. star. br. J. Novaka in kratkem tajniškem poročilu je br. župni blagajnik Kocmut delegatom na temelju števil dokazal, v kako dobrem stanju bi mogla biti župna blagajna, če bi vsa društva vršila napram njej svoje dolžnosti. Tako pa ima župa še celo obveznosti napram Savezu. Pozval je vse delegate, na vplivajo v svojih društvi, da se vpošlje izredni savezni prispevek takoj (do 1. 10.), zaostanki za sav. porez pa do 1. 11. Za manjšinski odsek je poročal br. Krajnc o stanju kolka, katerega izdaja je, kakor se je nadejati, pri J. S. vendar že v predzadnji fazi. Br.

dr. Sekula je podal poročilo za župni zdravniški odsek, br. župni nadzornik Schup pa je iznesel rezultate svojega zanimivega nadzorstvenega potovanja v dobi počitnic. Konstatiral je napredek, sicer majhen, a vendar zadosten. Po večjih društvi meni, da se še premalo goji telovadba. Poslovne knjige so skoro povsod v redu, ponekod v naravnost vzornem redu. Stanje telovadnic je ostalo neizpremenjeno, zato je treba še marljivejše nabirati fonde za lastne domove. Orodje se je marsikje zboljšalo in predstavlja velik kapital. Veliko kulturno delo vpravljajo sok. knjižnice in zaslužio zato pohvalo. Vsa ta poročila so bila odobrena. Glede udeležbe JSS na mednarodni tekmi v Lyonu je bilo sklenjeno, da se naj naše Sokolstvo udeleži; župa prispeva v ta namen 10.000 Din. Po razgovoru raznih manj važnih zadev je bila ta seja zaključena.

Župni prosvetni zbor se je sestel popoldan. Bil je sprejet mutatis mutandis poslovnik saveznega prosvetnega zbora in nato je br. župni prosvetar ugotovil sklepčnost ter prešel na dnevni red. Poročal je o seji savezn. prosv. zbora, podal nato okvir za prireditev »Koroškega dne« po intencijah savezn. prosv. odbora in potem na podlagi svojega poročila v sav. prosv. zboru razvil program za zimsko sezono. Predvsem se mora zamenjati potovalna knjižnica v Črni za nove knjige, da se ustanovi potem nova potov. knjižnica.

Zbor društvenih načelnikov. Do 13. 10. morajo vpsolati bratje okrožni načelniki seznam v njihovem okrožju se nahajajočih volilnih prosvetnih delavcev, da se more organizirati podobno kakor tehnično tudi prosvetno delo po okrožjih. V dneh 28.—31. decembra se priredi po vzgledu zagrebske sok. župe prosv. šola; razen tega se priredijo enodnevni tečaji po možnosti za vse ali čim večje število članstva v Dravogradu (25. 10. za koroško okrožje), v Čakovcu (15. 11. za varaždinsko okrožje, Središče, Sv. Volbenk in Ormož), v Mariboru (6. 12. za mariborsko okrožje ter Ptuj in Vel. Nedeljo) in v Ljutomeru (8. 12. za mursko okrožje). Prosvetna šola bo obsegala jugoslovensko zgodovino, geografijo, literarno in umetnostno zgodovino, češko zgodovino in geografijo ter več sokolskih strokovnih predavanj; s to šolo bo združen ogled nekaterih industrijskih podjetij ter kulturnih institucij. Na enodnevni tečajih bo članstvo uvedeno v zgodovino Sokolstva, organizacijo JSS, sokolsko idejo, vpliv telovadbe na telo in dušo, prosv. delo v Sokolstvu in upravno poslovanje v društvi. Končno je bilo sklenjeno, da se izda 2. in 3. številka župnega vestnika na 48 straneh, od katerih je 7 strani določenih za inserate. Podeljeno je bilo njih nabiranje na celo župno področje in jih je s plačili vred vpsolati najkasneje do 15. oktobra. S temi ukrepi je bil dnevni red izčrpan in so delegati odhajali v svoja društva z jasnimi smernicami za udeleževanje posameznih edinic in celote v pričenjajočem delovnem letu.

Sokolsko gledališče v Radovljici

Radovljica, 29. septembra. Sokolsko gledališče v Radovljici se je pričelo vsestransko pripravljati za prihodnjo sezino in so skušnje že v polnem tiru. Po prejšnjih sezonah sodeč, upamo, da nas bo tudi letošnja v polni meri zadovoljila.

V lanskii sezoni na pr. smo imeli zelo raznovrsten repertoar. Sezona se je otvorila dne 28. septembra 1924, z Hugaovo dramo »Angelos«, ki se je uprizorila skupno trikrat. Historične stvari imajo našo občinstvo sicer kaj rado, zato pa smo se čudili, da izvrstno naštudirana in skrbno uprizorjena »Smrt majke Jugovičev« ni imela zaželjene privlačne sile. Ob takih prilikah vedno občutimo, da manjka na vseh koncih in krajih narodne vzgoje. Upajmo, da bo generacija, ki se je začela šolati po preobratu, boljša, Sokolsko idejno stran je zastopal Špicarjev »Trilav« z dvema uprizoritvama. Zelo je ugajal »Lilium«, ki je bil igran dvakrat. Dramatizirani »Ben Hur«, ki je velika in težko uprizorljiva stvar, ni bog ve kako hvaljezna igra, vendar pa je bila uprizoritev primerna zmnožnostim našega odra; uprizorjena je bila z novo, lastno opremo. Taka stvar da vedno mnogo truda, ki se nikdar ne poplača. Ljudsko igro je zastopala »Čarovnica«, za podoželske odre primerna, toda slabo prevedena stvar, in »Brat Martin«, ki je bil za naš odred kakor nalašč. Prva igra se je igrala dvakrat, druga trikrat. Najboljša ljudska igra je bila nedvomno Schönherjeva »Zemlja«, doživela pa je samo eno uprizoritev. Meškovo 50-letnico je sokolski odred praznoval z enkratno uprizoritvijo njegove ljudske igre »Na smrt obsojen«. Za smeh sta v pretečeni sezoni skrbeli veseloigri »Poslednji mož« (enkrat) in »Pot v peklu« (enkrat). Sezona se je koncem aprila zaključila z dve ma predstavama Golarjeve »Vdove Rošlinke«, originalno opremljena in mestoma zelo dobro igrana. Pri nekaterih igrah je bilo treba predstavo napraviti kratko predavanje o vsebini. Taka predavanja so zelo na mestu. Pri vseh predstavah je sodeloval društveni salonski orkester pod vodstvom br. Leona Patka ml.

Kakor smo poučeni, se prične prihodnja sezona prvo soboto v oktobru. Uprižori se »Sen kresne noči«, delo, ki zahteva mnogo in kaže, da ima Sokolsko gledališče dosti volje in moči za dobro bodočo sezono.

Nedin Sterad:

Pismo s fronte

Prijatelj in častiti oče, edini človek, ki mi hočem in moram zaupati v tej usodni uri izpoved svojega greha!

Trdno verujem, da mi bo potem lažje, da bom mirnejši in čistejši pričakal in, kakor mi govori duša, dočakal ono, kar mi je usojeno.

Mrak lega na razbito ravan. Kmalu bo noč, temna in strašna. Noč, ki jo pričakujemo mi vsi s trepetom in se je bojimo v globini svojih duš, ako jih še imamo. Mnogi izmed nas so že davno brez njih. Prodali so jih trgovcem s patrijotičnim blagom, ali so jih zamenjali z alkoholom, ali pa so jih pustili pri javnih ženskah.

Tudi jaz sem jo že prodajal, zamenjaval in jo puščal v beznaku. Vselej pa sem jo v zadnjem trenutku rešil sebi. Bil sem ponosen za to reševanje svoje grešne duše ter sem proslavljal jadne ostanke svoje čednosti. Potem sem obžaloval, si očitil nemožnost in strahopetnost.

Se sedaj-le, ko pišem svoje zadnje besede, si očitam in obžalujem, da sem si ohranil dušo, ki me muči in izjeda poslednjo nit upanja.

Kako vse drugače bi gledal v to tem-

no in strašno noč, ki zasaia svoje smrtne kremplje v moje bitje! Pil bi z drugimi in se napil do smrti, do one smrti, ki jo imenujemo naravno. In ne bi mi bilo treba čakati na ono, ki ji pravijo — junaška smrt za domovino! In ta pride, prijatelji in častiti oče, pride z vso gotovostjo, kajti eno uro po polnoči izide mesec in tedaj pride z krvjo blagoslovljena, z ognjem ovenčana — junaška smrt.

Vem, da me ne obsojaš in vem, da se ti studijo ukazane molitve za zmago, ki so jih zapovedali svetnim mogočnejšem udinlani in nevedni nasledniki Onega, ki je učil ljubezen in propovedoval mir med ljudmi...

In sedaj, dokler imam še dušo, jo hočem olajšati pred teboi — izpovedati hočem svoj greh brez kesanja in pokore.

Prijatelja sem te imenoval, ker si mi bil res prijatelj in ker ne morem drugače imenovati človeka, ki ljubi...

Ne, ne! Moja dobra volja je preslaba in v moji duši ni moči. Čudim se, zadnjič v življenju, kako more človek premagati samega sebe in kako more hudodelec izpovedati svoj zločin.

Pred teboi in pred tvojim Bogom sem hudodelec in zločinec.

VI BODETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 50.-

»ključ«
traja kakor štirje pari drugih, ako kupite eden par. Dobivate se v vseh prodajalnah.

Gospodarstvo

Dr. Fran Windischer:

Obrtno pospeševanje in obrtniški krediti

V gospodarstvu je obrtniškiemu stanju odmenjena važna naloga. Znamenit faktor tvori tudi v našem srednjem stanu že po svoji številnosti. Okoli 24 tisoč znaša število obrtnikov v Sloveniji. Blagostanje tolikošteva gospodarjev je odločilne važnosti za ves naš gospodarski položaj. Obrtni stan je poklican, da pripravlja prehod do industrije. Kar je zdravo in čvrsto, ima v sebi zvanje, da se širi in da raste. Izkušnja kaže pri nas in drugod, da so navadno zdrava tista podjetja, ki so se razvijala postopno in racionalno. Ne mudi se jim, da govorimo z Zupančičem, in delajo po vrsti in premišljeno. Obrtniški stan je velike važnosti za našo gospodarsko prihodnost. Poklican je, da nam vzgaja pomlad. Da je obrtni naraščaj dober, na tem je ne samo naši ožji domovini, marveč tudi vsem tistim krajem naše države, ki so v obrtnem pogledu iz umljivih razlogov v primeri z nami v zastanku. Število obrtnega pomladka je izdatno, kakor je tudi dokaj veliko število obrtnih pomočnikov. Ocenili bi število na 20.000.

Samo zdrav in gospodarsko trden gospodar more vzgajati dober naraščaj. Poleg praktične šole pri mostru ima važno vlogo pouk v strokovni šoli. Strokovni pouk se širi v zadnjem času pri nas navzlic denarnim težkostem. V tem pogledu nam bo treba v bodoče smotreneje postopati ter po gotovem predurku in načrtu uravnati strokovni pouk. Treba bo skrbeti, da pride enotnost v te šole, ki naj izpolnjujejo praktično vežbanje pri mostru. Boljše je manj šol za dobrih, nego veliko, če pa so v zadregi za svoj obstanek radi pomanjkanja denarja ali vsled pomanjkanja večjih učiteljev. V tem pogledu bo treba misliti na to, da si pripravljenjem posebnih učnih tečajev zagotovimo potrebne učitelje. O tem se razmišlja tuintam, pa mislimo, da bo v doglednem času mogoče, oživitvoriti poseben pouk za učitelje v tečajih, sličnih onim, ki jih je pri nas začel zaslužni prijatelj obrtništva, pokojni Ivan Subic.

Našena obrtniku, ki je že v praksi, je treba dati prilike, da izpolnjuje in dovršuje svojo strokovno izobrazbo. Obrtnemu pospeševanju, praktično uveljavljenemu, se pri nas odpirajo vedno nove naloge. Razpoložena sredstva so sedaj premajhna, pa spričlo važnosti vračanja vendarle sodimo, da bo treba napeti vse sile, da premostimo gmočne težave ter razširimo in poglobimo obrtno pospeševanje. Naš obrtnik ne sme omagati. Razmere so vedno težje in je v trdem boju za obstanek treba res dober kvalificiranih rokodelcev. Računati moramo z dejstvom, da se utegne skoro povečati pritisk od severa, ko stopijo v veljavo trgovinske porokde, ki bodo lajšale promet in naseljevanje. Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi vprašanju, kako si obrtnik nabavi svoje orodje in potrebščine, ki jih doma ne izdelujemo, iz naprednejših zemelj po čim nižji ceni. Krivo bi bilo, če bi prihajal od severa mogel prinašati seboj svoj instrumentarij carine prosto, dočim bi naš obrtnik moral nositi težo carinskega bremena. Naš obrtnik je ukažen in je z veseljem sezel po priliki, ki se je baš ta mesec nudila obrtnikom v informacijskih tečajih v Mariboru in Ljubljani. Premišljeno izvajanje obrtnega pospeševanja z zadostnimi sredstvi prinese vsekakor lep in zdrav napredek našemu stremecu rokodelcu.

Velike važnosti je v obrtniškem življenju vprašanje obrtnega kredita. To vprašanje ni lahko zadovoljivo rešiti, ker gre pretežno za gospodarsko šibke gospodarje, ki težko nudijo večje jamstvo. Pri teh kreditih stopa v osrednje vprašanje osebnega zaupanja. V letih po vojni je bilo obrtniku za kredit nasebno težko, ker je manjkalo denarja in ker se v dobi inflacije ob velikih poslih večji zavodi niso radi pečali s tako skromno kupčijo. Najhujši časi so v tem pogledu pač že za nami. Pomanjkanje denarja je popustilo, da, zavlada je celo precejšnja obilica. Cena denarja pada in upati je, da prihajamo do zmajljivših prilik. Draginja se je zlomila takorekoč samaposebi, kakor se zlomi prehod mraz. Prizadevanji naših gospodarstvenikov, zlasti Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, je uspelo, da je pričetkom letošnjega leta tudi Narodna banka omogočila dajanje obrtniških kreditov. Začetek je bil mahnen, ali led je prebit. Za ljubljansko in mariborsko oblast so na razpolago le mali zneski v celoti, pa tudi posamezni obrtniški prošnik ne more dobiti več nego 5000 dinarjev. Poslovanje s temi krediti gre vohbe gladko od rok in brez posebnih težav in je upati, da mogočni upnik pokaže po dobrih izkušnjah za bodočnost večjo ustrežnost. Vnoštevajoč praktične potrebe, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo nedavno tega zavarovala vodstvo Narodne banke v Beogradu, naj poveča razpoložne kredite za obrtnike pri podružnicah v Mariboru in Ljubljani ter naj hkrati dovoli posameznim prošnikom kredite vsaj do 10.000 dinarjev. Ujajamo, da se akcija posreči. Denarne prilike so sedaj pri Narodni banki, kakor tudi sicer na denarnem trgu, boljše in je mogoče, izposlovati si tudi za trgovske in industrijske potrebe novih kreditov. Krog

interesentov se tako širi, dočim za že obstoječe kredite ni lahko doseči povisjanja.

Hmelj

Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec, 28. septembra. Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča: Zaradi židovskih praznikov se je hmeljska kupčija pred par dnevi nekoliko ustavila. Pičlo število hmeljarjev, ki se niso prodali svojega pridelka, z gotovostjo pričakuje zboljšanje tržnega položaja.

Nürnberg, 30. septembra. 80 bal prodanih. Milna prodaja. Cena nespremenjena.

Zatec, 29. septembra. Čvrsto, 4440—4800 Kč za 50 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza dne 30. sept. Notirale so danes pšenica, redwinter loco 150.875, hardwinter loco 150.875, turščica loco 97.50, moka 4 vagona sremška baza +0, 2% skonto za november-december 430.

Dunajska blagovna borza (30. septembra). Vseled močnega nazadovanja cen pšenici in ameriških borzah v izmeri 4 centov je bila v večeršnjem prometu tendenca še nadalje mlačna. To se je zlasti videlo v veliki vzdržljivosti vseh interesentov. Notacije so bile zato pri pšenici, rži in ovsu znižane za pol šilinga, pri turščici pa za četrt. — Notirale so v šilingih za 100 kg, v števcih davek na poslovni promet, izvezni carino, uradno v cenah za veletrgovino: pšenica, domača 36.50 — 38, madžarska s Potisja 42—43, rž, domača 27 — 29, ječmen 35 — 42, turščica 30.75 — 31.75, oves 28 — 29.

Stanje Narodne banke kraljevine SHS z dne 22. septembra 1925. (v milijonih dinarjev). Aktivna, Kovinska podloga 517.1 (v primeri s 15. septembrom t. l. 3.6), posojila 1131.2 (—22.4) račun za odkup kronskih novčanov 1186.3, račun začasne zamenjave 267.1, vrednosti državnih dolen zastavljenih za izdajanje novčanov 2138.3, državnih dolgov 2966.3, saldo raznih računov 1217.3 (—32.2), skupaj 9523.8. Pasiva, Od glavnice izplačano 279, rezervni fond 6.4, novčanice v obtoku 6.088.2 (—36.5), terjatve po raznih računih 65.1 (+32.9), razne obveznosti 756 (—54.7), državne terjatve za zastavljene domene 2.138.3, ažijo za kupovanje zlata 74.3 skupaj 9523.8.

Huda kazen trgovske tvrde, Carinski svet je soglasno potrdil razsodbo novosadske carinarnice, ki nalaga trdki Adaros v Subotici kazni v znesku 1.375.000 Din. Ta tvrda je namreč pri carinjenju napačno prilažil vagon blaga. Deklarirala ga je za juto, v resnici pa je bilo v njem razno volneno blago.

Izvoz boksita. Družba boksita «Jadran» ki ima svoje rove v vasi Kruševu v Dalmaciji pred izlivom Zrmanje v Jadransko morje, je začela izvažati to rudo. Te dni je naložil angleški parnik «Pentraeth» 4100 ton boksita in odplul z njim v Newport.

Centralizacija izvoza ruskega lesa v Hamburgu. Po vesteh iz Hamburga namerava sovjetska vlada koncentrirati ves izvozni promet ruskega lesa z Evropo v hamburški luki.

Ugodna posledica dežja. Zadnje čase se opaža na vseh naših tržiščih obilica gob, kar je posledica zadnjega deževja. Vseled tega se nam obeta dobra letina gob, kar kmetje z veseljem pozdravljajo. Zato naj ljudje pridno segajo po gobah, ki so izvrstna hrana. Zlat se naše ljudstvo še vse premočno zaveda, kako veliko vrednost imajo robe.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Ljubliji sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe glede dobave železnika (klinec); direkcija državnih železnik v Ljubljani do 6. okt. glede dobave raznih torb ter do 9. oktobra glede dobave jeklenih kroglic za ležišča; direkcija državnega rudnika v Brezi do 20. oktobra glede dobave jamskih karbidnih svetilk. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. oktobra pri direkciji državnih železnik v Ljubljani glede dobave 500 ton ostarvskega plinskega premoga ter glede dobave 5000 kg banka-kositra; pri direkciji državnih železnik v Subotici glede dobave železnega materiala; pri direkciji državnih železnik v Sarajevu glede dobave materiala iz meči. — Dne 23. oktobra pri direkciji državnih železnik v Ljubljani glede dobave 250 ton kovaškega premoga; pri direkciji državnih železnik v Subotici glede dobave borovih in jelovih desk ter glede dobave telegrafsko telefonskega materiala; pri direkciji državnih železnik v Sarajevu glede dobave bakrenih cevi in peči. Dne 24. oktobra pri direkciji državnih železnik v Subotici glede dobave predmetov za signalne in varnostne naprave; pri direkciji državnih železnik v Sarajevu glede dobave firme-za in glede dobave primesti za barve. — Dne 25. oktobra pri direkciji državnih železnik v Zagrebu glede dobave hrastovih pragov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Direkcija državnih železnik v Ljubljani sprejema do 6. oktobra ponudbe za dobavo žveplene kisline; do 9. oktobra za dobavo svinčenih zaliv, raznih šip, mazalk in kolesnih obročev; do 13. oktobra pa za dobavo «Staufbruchsens» in cevi. Pogojni kld, na vpogled pri Ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Ljubliji sprejema do 10. oktobra ponudbe za dobavo krovne lepenke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 16. oktobra pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 100.000 kg pšenice; 22. oktobra pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 125.000 komadov novih vreč od jute; 31. oktobra pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 400.000 kg pšenice. — Predmetni oglasi z

natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Iz češkoslovaške tekstilne industrije. Iz statistike češkoslovaške izvoza v mesecu avgustu se vidi, da je bila tekstilna industrija pretekli mesec dobro zaposlena. Zlasti se je povečal izvoz bombažnega in volnenega blaga. Upati je, da se tekstilna industrija še bolj popravi, ako nastane kmalu obilna zima. V tem primeru računajo merodajni krogi, da doseže letošnje poletno konjunkturo.

Zvišanje carine na sladkor v Italiji. Italijanska vlada namerava zvišati uvozno carino na inozemski sladkor, da s tem zaščiti domačo sladkorno industrijo pred tujo, zlasti češkoslovaško konkurenco. Zadnje čase je morala cela vrsta italijanskih sladkornih tvornic ustaviti obrat, kar se hudo obču ti v italijanskem gospodarstvu.

Nova metoda notranja borznih tečajev v Budimpešti. V krogih budimpeštanske borze se je začela akcija, naj bi se hkrati z ustanovitvijo nove valutne edince na Madžarskem reformiralo kotiranje tečajev delnic. Zahtevajo namreč, naj bi se namesto dosedanjega notranja tečajev po komadah uvedlo odstotno notiranje.

Borze

30. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko posojilo 80—83, zastavni listi Kranjske deželne banke 20—25, zadolžnice Kranjske deželne banke 20—25, Celjska posojilnica 201—204, Ljubljanska kreditna 220—240, Merkantična 101—102 (101), Prastrediona 1005—0, Kreditni zavod 175—185, Strojne 124—124 (124), Trbovlje 360—368, Vevče 130—0, Nihag 37—39, Stavbna 165—180. Blago: les: jamski les, po ucanah ljubljanske borze, fco nakl. post., 170—170 (170); hmelovce, ravne, neobeljene, od 6 m napr. komad, fco nakl. postaja 0—6, breza okrogla, 10—30 cm, fco nakl. post. 0—350; lute 25—50, 30—50; monte fco meja 0—340; poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 265—0; turščica sremška, par. nakl. post., 0—185, par. slov. postaja, 1 vagon 216—216 (216), v stoužih, par. slov. post., 0—75, nova november-januar v enakih delih, par slov post. 100% kasa pri sklepu 0—122.50; fišol ribničan, fco Ljubljana 300—0, prepelčan, fco Ljubljana 340—0, mandalon, fco Ljubljana 290—0, fco Postojna trans. 1 vagon 350—350 (350).

ZAGREB. Na tržišču bančnih papirjev je bilo danes neznatno oslabljenje. Večji promet je bil le v Eskomptni, ki je trgovala po 135—137, proti koncu sestanka pa je porastla na 138. Prastrediona je zaključila pri tečaju 1000 Drugi papirji so ostali nespremenjeni. — V industrijskih papirjih je bilo nekaj zaključkov v Slavoniji, Eksploataciji in Trbovljah, drugi pa so bili zanemarljivi. V državnih papirjih je vojna škoda nekoliko popustila in je trgovala po 365, pa se je kasneje zopet uvrstila na 370. Notirale so de vize: Amsterdam 2250—2270, Dunaj 790.40—800.40, Berlin 1336—1346, Italija, izplačilo 228.74—231.14, London izplačilo 272.25—274.25, ček 272.25—274.25, New York kabel 56.10—56.70, ček 56.05—56.65, Pariz 0—267.50, Praga 166.30—168.30, ček 166.25—168.25, Svica 1084.80—1092.80, ček 1084.75—1092.75; valute: dolarji 55.40—56; efekti: Litorale 0—85, Trgo 11, Eskomptna 135.50—138, Kreditna Zagreb 139—140, Hipo 73—73.50, Juzo 112—113, Ljubljanska kreditna 225—0, Prastrediona 995—1002, Slavenska 49—49.30, Srpska 141—146, Mednarodna 70—0, Narodna banka 0.5000; Eksploatacija 48—50, Dubrovačka 680, Sečerača Ostjek 530—538, Isis 67, Narodna šumska 0—25, Nihag 38—0, Gutmann 440—460, Slaveks 140—160, Slavonija 54—54.50, Trbovlje 363—365, Union 480, Vagon 90, Vevče 120—0; 7% investicijsko posojilo 81.4% agrarne obveznice 52, Vojna škoda, promptna 367—369 za oktober 372—375.

CURIH. Beograd 9.20, Berlin 123.30, New York 518.10, London 25.0975, Pariz 24.51, Milan 21.05, Praga 15.35, Budimpešta 0.00726, Bukarešta 2.50, Sofija 3.80, Varšava 84, Dunaj 73.10.

TRST: efekti: obligacija Julijske Kralje 68.40, Živnostenska 270, Assicurazione Generali 6450, Rijnione Adriatica A 3110, Rijnione Adriatica B 3110, Cosulich 285, Dalmazija 268, Libera Triestina 484, Lloyd 1000, Oceania 168, Triplicover 380, Dalmazija cement 630, Split cement 465, Krka 329; devize: Beograd 43.50 — 43.75, Dunaj 337.50 — 347.50, Budimpešta 0.0335—0.0345, Praga 72.50 — 73, Bukarešta 11.50 — 12, Pariz 116.25 — 116.75, London 118.75 do 119.10, New York 24.45 — 24.60, Curih 474 do 479; valute: dinarji 43 — 43.70, 20 zlatih frankov 94 — 97, 20 zlatih lir 475.03.

DUNAJ. Beograd 12.525 — 12.565, Berlin 168.30 — 168.80, Budimpešta 99.02 do 99.32, Bukarešta 3.34 — 3.36, London 34.255 do 34.355, Milan 28.75 — 28.87, New York 707.15 — 709.65, Pariz 33.45 — 33.61, Praga 20.935 — 21.015, Sofija 5.145 — 5.185, Varšava 116.50 — 117, Curih 136.40 — 136.90; dinarji 12.465 — 12.525, dolarji 713 — 716.

PRAGA. Beograd 60.175, Berlin 804.25, Curih 652.50, London 163.50, Milan 137.50, New York 33.75, Pariz 159.75, Budimpešta 4.67, Dunaj 468.50.

PARIZ. (Opoldne). Milan 85.90, New York 21.135, Curih 408, Praga 62.65, London 102.36, Berlin 7.425, London 20.318, New York 4.195, Milan 17.08, Pariz 19.88, Praga 12.42, Curih 90.96, Dunaj 59.20.

LONDON. (Opoldne). Beograd 273, New York 484.31, Pariz 102.30, Italija 119.90, Svica 25.09, Berlin 20.35, Praga 163.30, Dunaj 34.46.

NEWYORK. (Po naše ponoči). Beograd 1.775, Berlin 23.81, London, kabel 4.84, Pariz 4.73, Svica 19.30, Italija 4.0725, Dunaj 14.25, Praga 296.25, Bukarešta 0.48125

Sport

Prvi damski lahkootletski miting v Mariboru

Na kratko smo že poročali o prvem damskem lahkootletskem mitingu, ki se je vršil v nedeljo v Mariboru pod okriljem medklubskega odbora LHP, za prvenstvo mariborskega okrožja. Udeležba na mitingu je bila s strani klubov kakor občinstva prav velika. V splošnem je princel miting zelo dobre rezultate, osobito v tekih, kjer je dominiral ISSK. Maribor in v metanju diska. Rezultati skokov so vsled slabega zaleta in preširoke deske pri skakalnicah manj ugodni. Miting pa je pokazal, da tudi Maribor razpolaga z dobriimi atletinjami, ki bi utegnile po daljšem treningu resno konkurirati z drugimi naše države.

Prvenstvo si je priboril I. S. S. K. Maribor s 47 točkami pred S. D. Rapidom (27 točk) in S. K. Ptujem (5 točk).

Rezultati so sledeči:

Tek 60 m: (11 tekmovalk): I. predtek 1. Robaus (Rapid), 2. Hercelce (Maribor); II. predtek 1. Vuga (M.) 8.2, 2. Bubak (R.); III. predtek 1. Ozvatič (M.), 2. Robiček (Ptuj). Finale: 1. Ozvatič (M.) 8.2, 2. Vuga (M.) 8.7, 3. Robaus (R.) 9.3.

Tek 100 m: (9 tekmovalk): I. predtek 1. Rohaus (M.), 2. Hercelce (M.); II. predtek 1. Vodeb (M.), 2. Skalec (P); III. predtek 1. Ozvatič (M.), 2. Bubak (R). Finale: 1. Ozvatič (M.) 14, 2. Vodeb (M.) 14.4, 3. Robaus 14.9 (R.).

Skok v daljavo: (10 tek.) 1. Monderer (M.) 4 m, 2. Starc Zora (M.) 3.99 m, 3. Lirzer (R.) 3.97 m.

Skok v višino: (10 tek.): 1. Starc Zora (M.) 1.25 m, 2. Vodeb (M.) 1.20 m, 3. Monderer (R.) 1.20 m.

Met kroglice: (6 tek.): 1. Starc Olga (M.), 7.49 m, 2. Sirzer (R.) 7.31 m, 3. Starc Zora (M.) 6.90 m.

Met diska: (7 tek.): 1. Čutič (R.) 21.82 m, 2. Starc Zora (M.) 18.92 m, 3. Sirzer (R.) 17.65 m.

Met kopja: (7 tek.): 1. Gregorec (P.) 18.70 m, 2. Čutič (R.) 18.37 m, 3. Starc Zora (M.) 17.85 m.

Stafeta 4 × 60 m (izmenično): 1. Maribor (Vuga, Hercelce, Vodeb, Ozvatič) 36.8; 2. Rapid 48.2. Stafeta Ptuj je bila diskvalificirana.

Izenadenje zadnje nedelje v Zagrebu

je bil brezdvomno poraz Gradjanskega po Concordiji. Lanski prvak Zagreba je prišel letošnje prvenstvo a precejšnjo smolo. V nedeljo je moral prepušiti Concordiji, ki ni nastopila s kompletnim prvim moštvom, obe točki, ko je že v prvem kolu proti Sparti izgubil 1 točko. Očitno moštvo Gradjanskega ne prija nova ofside pravila. Napad si ne more ustvariti ugodnih pozicij za streljanje, čeprav so bili vsi napadniki skoraj vedno v kazenskem prostoru Concordije. Vseled njihovega «mekkanja» je bila hitra obramba Concordije vedno pravočasno na mestu, da reši situacijo. Glede streljanja so bili spurgejri docela nemogoči. Pri Concordiji je bil najboljši igrač vratar Fachat, ki ga je sodnik v 16. min. drugega polčasa izključil. Na njegovo mesto je stopil levo krilo Andjelo, ki ni imel mnogo posla. Glavno zaslugu za zmago Concordije imajo obramba in krilci.

Haskovno moštvo, ki je proti Sparti zmagovalo z lankoto 8 : 0, je sedaj v najboljši kondiciji in je danes gotovo najmočnejša enajstorka Zagreba.

Stanje zagrebskega prvenstva po nedeljskih tekmah je nastopno: 1. Hašk, 2. Concordija, 3. Gradjanski, 4. Croatia, 5. Zvezničarji, 6. Sparta.

Avstrija : Španija

O tekmi Avstrija : Španija, ki je, kakor smo že poročali končala z zmago Špancev z 1 : 0, objavljamo še nastopne podrobnosti:

Dunajčani so pričakovali res senzacijsko borbo, ki pa je izostala. Kakor pišejo dujnajski listi, španska reprezentanca glede tehnične spretnosti in taktične sposobnosti še dolgo ni na višini. Občudovati se mora njena izredna hitrost, igrači startajo izredno brzo in so vedno za žogo. Tudi Avstrijci niso igrali slabo, vendar pa so imeli igro vedno v rokah ter bili zlasti tehnično boljše od Špancev. V polju so nadkriljevali svoje nasprotnike in so pokazali nekaj lepih kombinacijskih potez, pred golom so pa tako netočno podajali in tako nesigurno streljali, da so vse žoge postale plen nasprotnikov. Španski vratar, sloviti Zamora, ni imel preveč dela. Zamora je res umetnik, toda njegov glas je vendarle večji kot njegova umetnost. Z rokami obvlada žogo kakor kak akrobat, njegovo plasiranje je do bro in vedno zapusti gol ob pravem času. Vendar pa so nekatere njegove akcije pokazale, da tudi on ne zmore nečloveškega in da ni imun proti napakam. Dunajčani, zlasti napad so igrali simpatično za oko.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 30. septembra 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj onazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	766.5	10.6	vzhod	del.	23
Ljubljana . . .	14.	767.5	15.0	•	del.	23
Ljubljana . . .	21.	769.4	13.7	brezv.	obl.	30
Zagreb	7.	765.4	12.0	jug. zap.	obl.	30
Beograd	7.	764.4	12.0	jug. vzh.	del. obl.	30
Dunaj	7.					
Praga	7.					
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 5.56, zahaja ob 17.44, luna vzhaja ob 17.15, zahaja ob 5.12. Barometer višji, temperatura visoka.

Beograjsko vremensko poročilo: V naši državi bo zračni pritisk manjši, vetrovi pa bodo večinoma močnejši kot 8 m v sekundi. Oblačnost in megla bosta še trajali na severovzhodu. Na nekaterih krajih bo deževalo, od časa do časa pa bo deloma tudi

Najboljši igrači Avstrijcev so bili branilca Tandler in Rainer ter desno krilo Cutti. Da so bili Avstrijci res v premoči, se vidi iz tega, da je moral njihov vratar v vsej igri držati le štiri do pet strelcov. O poteku igre bi bilo omeniti nastopno: Ob začetku tekme napadajo Avstrijci in Zamora dobi težko klubi. Sledijo protinapadi Špancev, ki so vsled negotovosti avstrijske obrambe precej opasni. V 17. minuti zgreši Tandler žogo in desna zveza Špancev Cubells zabije mimo vratarja Kannhäuserja prvi gol Avstriji, ki je v premoči, vendar pa vsled neodločnosti napada ne more izenačiti. V drugi polovici se slika ne menja. Zlasti ob začetku in koncu te polovice so španska vrata naravnost oblegana. Mnogo strelcev Avstrijcev gre tik mimo prečk, ostale drži Zamora, ki je v 17. minuti držal tudi slabo streljano enajstmetrovko Wesselyja. S sodnikom Čejnarjem občinstvo ni bilo zadovoljno ter ga je na koncu izžvižgalo.

Kot predtekma se je vršila tekma med reprezentancama Dunaja in Krakova. Krakovčani so častno podlegli z 0 : 1 (0 : 0). Da zmaga Dunajčanov ni bila večja, je v prvi vrsti zasloga krakovskega vratarja Malczyka (Cracovia). Sodil je madžarski sodnik Ivančič.

Se nekaj zadnjih nogometnih tekem. Praga: V nedeljo: Prvenstvene: Sparta : Viktorija Žižkov 3 : 0, Liben : Meteor VIII 4 : 3, Česoslavan Košice : Slavoj VIII 2 : 1, Kolín : Sparta Košice 1 : 1, Rapid (Praga) : Radlicki 2 : 1, Čechie Smichov : Olimpija 3 : 2. V pondeljek: Prvenstvene: Slavija : Liben 5 : 1 (2 : 0), ČAFK : Vrsovice 4 : 0 (3 : 0). Prijateljska: Sparta : Amateure (Dunaj) 7 : 2, Brno : DFC : Židenice 8 : 2 (3 : 2). Nürnberg : S. V. Fürth : S. V. Nürnberg 4 : 0. München : Bayern : T. u. S. V. München 1860 2 : 0, Wacker : Schwaben (Augsburg) 2 : 1. Kodanji : Danska : Finska 3 : 3.

Službeno iz LNP. Danes, v četrtek, ob 20.45 sešatek v salonu restavracije «Pri rozi», katerega se imajo udeležiti vsi ljubljanski klubi po svojem delegatu, kapetani vseh moštev in načelniki nogom. sekcij. Tajnik I.

Damska sekcija S. K. Ilirije. V petek popoldne ob pol 6. uri hazena trening za vse članice. Ker so prvenstvene tekme predurmi, pozivam vse članice, da se sigurno udeležijo vseh nadaljnjih treningov. Prihodnji trening v nedeljo popoldne ob pol 11. uri istotako za vse članice. — Načelnik.

A. S. K. Primorje vabi vse podpornice in redne članice in članice, ter po njih vpeljane goste in prijatelje kluba na zabavni večer, ki se vrši v nedeljo, dne 4. t. m. ob 20. uri v areni Narodnega doma. Posebna vabila se ne pošiljajo.

Zveza industrijcev in zaposlovanje inozemskih delavcev

Zveza industrijcev v Sloveniji nam je poslala nastopno službeno poročilo o anketi glede zaposlovanja inozemskih delavcev, ki se je vršila 28. septembra v Beogradu. V poročilu je povzeto tudi stališče Zveze napram temu vprašanju. Poročilo se glasi:

Na temelju zakona o zaščiti delavcev je minister socialne politike izdal Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev od 9. julija 1924 (Uradni list od 2. avgusta 1924), ki je od sedaj v veljavi. Po tem Pravilniku je ministrstvo socialne politike potom inspekcij dela postopoma napravilo podjetjem, ki zaposlujejo inozemske delavce in nameščence, oziroma napravam tem inozemcem. To postopanje je povzročilo prizadetim podjetjem ter inozemskim uslužbencom neprijetne težave in velike trude.

Mi smo se ves čas trudili izpostaviti omiljenje postopanja oziroma spremembo dosednjega Pravilnika. Povdarjali smo, da zaposlovanje naša industrija po veliki večini le domače ljudi, da daje domačinom vso prednost in da nameščenjske strokovnjake le v neobhodni potrebi. Obenem smo opozarjali na dejstvo, da Pravilnik ni v skladu z zakonom in da mu ponekod bistveno nasprotuje.

Naša prizadevanja niso imela pravega uspeha. Praksa ministrstva socialne politike je ostala rigorozna in brezobzirna. Prošnje prizadetih so se reševale kasno in često brez vpoštevanja podanih stvarnih razlogov. Vsi deli tega se je pojavil splošen odpor gospodarskih krogov proti tej praksi, ki je slednjič povzročila nujne intervencije s strani predstavnikov sosednih in prijateljskih držav.

Neposredno pred kongresom gospodarskih zbornic in organizacij, sklicanim na dan 19. septembra t. l. se je vršila v centrali industrijskih korporacij v Beogradu konferenca, ki se je bavila zlasti s tem vprašanjem. Na tej konferenci je naš tajnik dr. A. Golja podal stvarne dokaze, da Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev nasprotuje zakonu, na kojem temelji. Zlasti smo navedli, da zakon o zaščiti delavcev v 1. 103. zgolj prepoveduje dovajanje inozemskih delavcev, nikakor pa ne zavezuje inozemcev, ki so bili v času, ko je stvoril zakon o zaščiti delavcev v veljavo, že v naših podjetjih zaposleni. Nadalje zakon sam ustvarja izjeme za nameščence, ki opravljajo višje posle in ki se ne smatrajo za pomožne osebe v smislu tega zakona (§ 3 zakona o zaščiti delavcev). Konferenca je v polnem obsegu pritrdila našim argu-

mentom. Tudi kongres gospodarskih zbornic in organizacij je dne 20. septembra t. l. sprejel resolucijo v našem smislu.

Pod vtišom take manifestacije in upoštevanje nujne želje, priglase na strani ministrstva za zunanje zadeve, je g. minister socialne politike Milan Simonović sklical anketo pristojnih uradnih mest in gospodarskih predstavnikov, ki se je vršila dne 28. septembra t. l. pod predsedstvom g. ministra. Ankete so se udeležili zastopniki ministrstva za zunanje zadeve, za notranje stvari, za trgovino in industrijo, ter za šume in rudnike, nadalje od Centralne industrijske korporacije gg. G. Curdin, dr. C. Gregorič in P. Blasković, za Zvezo industrijcev g. ing. M. Suklje, potem zastopniki Saveza industrijskega Zagreb, ljubljanske in zagrebške Trgovske zbornice ter beograjskih komor, slednjič zastopnik centralnega sekretariata delavskih zbornic.

V večurni razpravi so se obrazložili in proučili vsi momenti, ki kategorično zahtevajo spremembo dosedanje nevdružne prakse.

Anketa je ugotovila, da se Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev od 9. julija 1924 dejanski ne sklada z zakonom. Zakon sam govori le o dovojanju novih inozemskih uslužbencev in se ne tiče onih inozemcev, ki so bili dne 14. junija 1922, ko je stopil zakon v veljavo, že v naših podjetjih zaposleni. Ministrstvo socialne politike izdaja ali odreja le dovoljenje zaposlitve, dočim je glede bivanja inozemcev v naši državi kompetentno zgolj ministrstvo za notranje zadeve. V tem smislu je treba izmenjati čl. 6. Pravilnika. Določba § 3. z akona o zaščiti delavcev glede oseb, katerim se poverjajo posli višje vrste, se more v Pravilniku interpretirati v ožjem smislu, kakor da se nanaša le na neposredne predstavnike inozemskega kapitala v tuzemskih podjetjih. Nanovo se naj dovoljuje zaposlitev potrebnih strokovnjakov in specializiranih, kakršnih nimamo doma, in to za primerno dolge roke. Prošnjam za dovoljenje zaposlitve inozemskih delavcev in nameščencev je priložiti poleg izjave Delavske zbornice tudi izjavo pristojne delodajalske korporacije. Ministrstvo socialne politike bo te prošnje reševalo v izvestnem kratkem roku. Beguncem slovanske narodnosti se ne bodo delale nikake težave niti glede bivanja niti glede zaposlitve. Sedanjí Pravilnik se nemudoma zamenja z novim, ki bo vseboval točne določbe v smislu teh smernic.

Gospod minister M. Simonović je zastavil svojo besedo, da se novi Pravilnik objavi tekom par dni. Ta Pravilnik bo povsem odgovarjal smernicam ugotovljenim po anketi. Do tedaj se ukine izvršitev tekočih odlokov ministrstva socialne politike proti inozemcem. Ministrstvo za notranje stvari se takoj obvesti radi skladnega postopanja. Če so v teku odloki proti inozemcem, ki so bili v naših podjetjih zaposleni že pred 14. junijem 1922, naj poslodavci nemudoma vložijo nove prošnje, v kojih navedejo in dokažejo tako dejstvo. Te prošnje se bodo nemudoma rešile s tem, da proti nadaljnji zaposlitvi ni zadržka. Gospod minister bo skrbel za to, da se podjetjem ne delajo težave glede onih inozemskih strokovnjakov, ki so se zaposlili po 14. juniju 1922, ali ki se na novo zaposlijo, če je taka za poslitev dokazano potrebna. Zlasti bo skrbel za brzo reševanje vseh zadevnih prošenj vobčo.

Iskreno nas veseli, da so končno obveljale pravilne zahteve, koje smo ves čas zastopali. V našem prizadevanju nas je vplivno podpirala beograjska Centralna industrijska korporacija in izrekamo na tem mestu našo toplo zahvalo predvsem g. predsedniku Ignat Bajloniju, potem gg. G. Curdinu in dr. C. Gregoriču. V istini bi naše skupno delo morda ne dovedlo do polnega uspeha, da niso zunanje politični oziri odločili v naš prilog. Ta okolnost pa ne more kratiti zaslug naših odličnih sodnikov in le do kazuje pravilnost našega postopanja.

Pri tej priliki povdarjamo našo nujno zahtevo, da naj industrijska podjetja v Sloveniji tako v svojih obratih, kakor v svojih centralah zaposlujejo domačine in naše državljanke, kakor delavce, tako nameščence in vodilne uradnike. Zaposlitev inozemskih strokovnjakov se mora omejiti na one slučaje, kjer so taki inozemci iz stvarnih razlogov v istini potrebni. Sicer smo uverjeni, da naši p. n. člani soglašajo s to zahtevo. Izrecno pa navajamo, da je tudi anketa v ministrstvu socialne politike od 28. septembra t. l. jasno pokazala, da se baš Slovenija odlikuje napram drugim pokrajinam, ki ponekod grešijo proti principu, da se mora ščititi domače delo in domače delovne moči.

Na anketi je prodrlo načelo zaščite domačih delavcev in nameščencev, obenem pa tudi načelo zaščite naše produkcije. Pri reševanju vprašanja zaposlitve inozemcev se morata upoštevati istostavno obo načeli, ki si nikakor ne nasprotujeta.

Naši zakoni o zavarovanju delavcev, o zaščiti delavcev in o inspekciji dela so storiili usodopolno pogreško s tem, da niso strogo ločili med telesnimi delavci po eni strani, in nameščenci, ki opravljajo duševno delo, po drugi strani. V interesu ne le naš

kega gospodarstva, marveč v interesu našega rodu in države je, da se vpošteva posebnost pogoji poudinosti naroda. Mi se prizadevamo, da se storjena napaka popravi. Nameščenci naj se izločijo iz delavskih zbornic, pa tudi iz delavskega zavarovanja. Vse vrste socialnega zavarovanja nameščencev naj se združijo v posebni instituciji neodvisni od delavskega zavarovanja. Prosimo naše p. n. člane, da nas tudi v tem stremljenju zavedno podpirajo.

Dopisi

TACEN POD ŠMARNO GORO. Tukajšnje pevsko društvo »Zarja« priredi v nedeljo dne 4. oktobra v slučaju slabega vremena na 11. oktobra pri g. Jožefu Retencu p. d. pri Žibertu na brodu veliko vinski trgatv s petjem, Prijatelji grozda in petja se iskreno vabijo.

JESENICE. Sokolsko društvo Jesenice naznanja, da se v nedeljo dne 4. t. m. poslovi z Jesenic kapelnik s. Ribola. V to svrhu se vrši v nedeljo ob 15. uri poslovilni koncert, h kateremu se vabi vsa društva G. S. 2. in drugo naklonjeno občinstvo, da izkazuje velezaslužnemu in požrtvovalnemu našemu kapelniku priznanje za kulturno delo. — Zdravo!

Šah

Tromatch Jerošov-C. Vidmar-Dernovšek je končal nepričakovano z zmago Karla Dernovška, ki je dosegel 5 točk. Izmed onih partij, katerih rezultat se ni bil objavljen so deseta: C. Vidmar-Jerošov, zmagal prvi enajsta Jerošov-C. Vidmar, zmagal Jerošov, zadnja, dvanaesta Jerošov-Dernovšek, ki je slednjemu zagotovila prvo mesto s 5 točkami. Drugi je C. Vidmar 4½, zadnji Jerošov z 2½. Dasi Jerošov kot prvak Ljublj. šah. kluba ni smatral ta match za odločilen za njegovo pozicijo, se lahko reče, da njegova zmaga pri prihodnjem glavnem turnirju ni spričo napredovanja ostalih dveh popolnoma sigurna.

Splošni turnir se je pričel 28. t. m. v kavarni Evropa. Zrebanje se je vršilo 26. t. m. in se je udeležilo tega turnirja 12 igralcev ki so po izžrebanju številkah sledeči: 1. Avsec, 2. Škulj, 3. Zidan, 4. Ordina, 5. Milač, 6. Fink, 7. Zevnik, 8. Šivic, 9. Rupnik, 10. Verbič, 11. Kukač, 12. Krek. O poteku posameznih kol bomo poročali.

Simultana dr. Milana Vidmarja. V začetku oktobra se bo vršila velika simultana našega vedomojstra v kavarni Evropa, ki bo kakor

vsako leto največja šahovska prireditelj v Ljubljani. Ljublj. šah. klub bo postavil v boju vse najboljše igralce, udeležiti pa se je more vsak, ki želi igrati z dr. Vidmarjem resno partijo, ki se našim šahistom le malokrat nudi. Prijavnina za udeležitev znaša 10 Din in se sprejemajo prijave že sedaj pri tajniku kluba ob igralnih večerih šahovskega kluba. G. Karl Dernovšek bo priredil na igralnem večeru 30. t. m. malo simultano, ki se je naj člani po možnosti udeležijo.

Dijaške razmere v Brnu

Odbor jugoslovenskega akademkega podpornega društva v Brnu nas prosi za objavo sledečih vrstic o šolskih in življenjskih razmerah v Brnu in to v interesu onih dijakov, ki nameravajo letos študirati na brnskih visokih šolah:

V Brnu so sledeče visoke šole: češka in nemška tehnika, češka univerza, češka visoka veterinarska šola in češka visoka gospodarska šola. Na vseh zavodih se vrši vpisovanje do 7. oktobra. Solnina za naše dijakke kot tuje znaša okoli 350 Kč na semester, izpitne pristojbine (za posamezne izpite) 20 do 40 Kč.

Naši dijaki morejo stanovati v Jugoslovenskem študentskem domu proti plačilu 75 Kč mesečno. Za sprejem v ta dom je treba poslati prošnjo (z dokazilom siromaštva in kavcijo 75 Kč) na Kuratorium jhioslovsanske študentske koleje. Brno, Srpska ulica 3. Privatna stanovanja stanejo 200 do 300 Kč na mesec.

Hrano dobe naši študenti lahko v češki akademski menzi proti predložitvi dokazila siromaštva in se plača za kosilo in večerjo 200 Kč mesečno. Sicer stane dobra hrana v javnih lokalih in privatnih hišah 300 do 400 Kč. Ekstenčni minimum za življenje v Brnu znaša torej 450 do 500 Kč mesečno.

Toliko zainteresirani javnosti na znanje in ravnanje. Kdor pa potrebuje še kake informacije o Brnu, naj se izvoli obrniti na Jugoslovensko akademsko podporno društvo. Brno, Srpska ul. 3. Jhioslovenski študentski kolej.

Excelsa:
je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.
J. GOREC, LJUBLJANA
palaca Ljubljanske kreditne banke

Mali oglasi
Mali oglasi, ki služejo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—
Ženitve, dopisovanje ter oglašitve trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obiti Vulkanizira vse vrste gumijasta parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani. Rimska cesta 11. 270 Krojač Ivan Magdič Ljubljana, Gledališka ul. 7 se pripravlja za jesensko sezono. — Angliško blago. 24779 Pozor! Pozor! Trgovine s čevlji!!! Samostojni svetiljar sprejema dele za izpopolnjevanje čevljev na dom. Naslov pove upr. »Jutra«. 24808 Pozor, gospodje! Stanovanje po meri in modli Vam izgotovim obliko za 150 Din kakor tudi obnovo po meri pripomoč na dom. Plihte samo doplačilo. — Joško Vodenik, Lavrice 15 pri Ljubljani. 24802 Službe (doba) Hišnik in pošten, oženjen brez otrok, ki je enako službo že drugod opravljal se takoj sprejme. Zahteva se red v hiši in obdelovalna malibnja vrta. — Ponudbe na poštni predal 38, Ljubljana. 24806 Kuharica freelancna za gostinstvo in sprejeme. Nastop takoj, plačilo po dogovoru. Ponudbe pod »Dobra kuharica« na upravo »Jutra«. 24804 Sofer izurjen mehanik, trezen, zanesljiv in dober vozač, se takoj sprejme. Naslov v upravi »Jutra«. 25327 Dečave ki bi bil sposoben za raktiranje javnega kakor tudi za vsa druga dela, pričen, pošten in trezen se takoj sprejme prihodnjim letom. — Vojko podjetje. Naslov v upravi »Jutra«. 25325 Otroška varuhinja zanesljiva, doberostna in znašna se sprejme k dovojanju otroku. Ponudbe na takoj poštni predal 38, Ljubljana. 24803 Gospodična inteligentna, s perfektnim znanjem nemščine se sprejme k 7 in 5 let starima otrokoma. Ponudbe tistih, ki so že ljubovalne, in s prijatelji sprejmevali, na upravo »Jutra«. — Otroška vrtnarica imajo prednost. 24838	Kontoristinja samostojna slov. in nemška korektorica in uradna stenografica in strojniška se takoj sprejme. Golob & Ko., tovarna kem. izdelkov. Ljubljana-Vič. 25326 Prodajalica za delikaten trgovino v Splitu, z znanjem hrvaškega, slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, ki je bila v taki trgovini in more polnoliti korekcijo — samostojna trgovinica se 1838. Reflektantje ne nad 30 let stare naj polnoliti ponudbe po možnosti s sliko na naslov: Alpa, Split. 24831 2 kolarška valenca se sprejme. Naslov pove uprava »Jutra«. 24808 Uradnik zanesljivo, s kavcijo Din 3000—5000 1838 za takoj. Naslov pove uprava »Jutra«. 24804 Službe (isteto) Službo velikega hišaka ali oskrbnika 1838, event. vzajemno posredstvo v najem. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Kmetiči 38«. 24825 Potnik zelo dobro upravljen po celi Sloveniji 1838 zastopstva. Sprejme tudi obiskovanje privatnih strank. Ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Potnik 12148«. 24879 Kontoristinja 1838 primerne službe. Obvlada perfektno slovensko in nemško tenopisje, veča »obrobovne in italijanske« ter vsajna tajniški posloj. Cenjena ponudbe pod »Stena praksa« na upravo »Jutra«. 24830 Dekle zmožno boljšega kuhanja, šiviljstva in del. Čenjena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Vardna gospodinja« na upravo »Jutra«. 24847 Učenec ki se je učil 2 leti, ki se rad se učil 1 leto v kakem trgu. — Pismene ponudbe na: Jure Mihelič, Tihovo 18, p. Brod na Kupi, Goriški kotar. 24838 Dobra kuharica 1838 mesta gospodinja pri boljšem samostojnem spoju ali vlogovcu Vreža je tudi šivilja in vseh gospodinskih del. Čenjena ponudbe pod »Vardna gospodinja« na upravo »Jutra«. 24844 Ca. 2500 litrov vina načelnih sortiranih vrst letnikov 22, 23 in 24 ima. — Franjo Poljanec, Strmica Laško. 24836	Šivilja dobro izurjena, želi izpopolniti sejanje močno. Čenjena ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Spretna šivilja«. 24861 Bančni uradnik s daljšo prakso, dolgoletni blaginji, 1838 primerne nameščence. Polovi kavcijo. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Korejci 12128«. 24863 Boliša šivilja bi hotela na dom šivati ter se cenji. danam najtopleje priprava. Naslov v upravi »Jutra«. 24873 Službo sluge v trgovini, skladu ali kaj silnice 1838. Na željo položim kavcijo. Ponudbe pod »Vesten 19077« na upravo »Jutra«. 24754 Stroinik trezen in zanesljiv strokovnjak 1838 službe. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Stroinik 19079«. 24798 Službo gozdarja in lovkega 1838. Dopise na upravo »Jutra« pod značko »Vesten 19079«. 24887 Knjigovodja samostojna, s primerno prakso, z znanjem srbohrvaškega in nemškega jezika — verziran v vseh trgovskih in bančnih postih 1838 nameščence pri večjem podjetju ali denarnem zavodu. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Br. 1800«. 24844 Železna peč (vzajemni) se proda. — Naslov pove uprava »Jutra«. 24841 Kompletna spalnica v dobrem stanju po ugodni ceni napredaj. Naslov pove uprava »Jutra«. 24866 B. S. A. 2½ HP dobro ohranjena model L 25 poceni napredaj. — Naslov pove uprava »Jutra«. 24867 Pletilnica na majhne obroke poceni prodam izurjeni pletilki, ki bi pletla zama. Dolo stalno. Naslov pove uprava »Jutra«. 24856 Zimsko suknjo lepo novo in prosto. — Naslov pove uprava »Jutra«. 24872 Prostovoljna javna dražba pohitilna, perila, oblike ter stalnine se bo vršila dne 2. oktobra 1925 ob 9. uri dopoldne v hiši Stari trg št. 181, levo. — Kupci se vabijo. 24871 Zaradi selitve se prola stara dobro ohranjena velika sofa, pisalna miza, postelja, umivalnik, stoli, mize, predali, omare itd. Grad Trilj, priključje. 24890	Prodajam Foto potrebščine najboljše pripravke D. Rovek Kolodvorska ulica št. 34 — Istotam se pripravljajo tudi vsakovrstna amaterska dela. 256 2 fotograf. aparata Prvi 8 x 12 s Gira dvojnim anastigmatom za film in ploščo, s medenim steklom, vzemi potrebščina in v močno usnjato torbo. Drugi 6 x 9 Detektivkamera za filmo. Posredno vrednoti za turiste in izletnike, se prodasta. Cena 3000 Din. Naslov in natančnejše poiznanja v upravi »Jutra«. 24706 Pletilnice, pozor! Nov stroj za navijanje volne in bombaže »Spinalmachi« tvrdilo Kuhnmeister, Chemnitz, na 6 vreten za pogon na motor ali s nogo se poceni proda radi manjšanja obrata. Naslov pove uprava »Jutra«. 24854 Ugodno prodam: posteljo, počno omarico, različne mize, belo marmornato ploščo, klavir, podoba, veliko starinsko ogledalo, divano mize in kuhinjsko omaro. Ogleda se na Reačje cesti št. 121, levo. 24860 Delikatesna trgovina s vinotomem se radi bolni odda v najem. Pojašnila Zagrad štov. 64 pri »Jutra«. 24700 Lokal s lepo opravilo v Ljubljani se takoj odda. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Lokal 12125«. 24837 Trgovino s galanterijo in perilom odda s stanovanjem. — Ponudbe pod »Ševčica Ljubljana« na upravo »Jutra«. 24886 Lokal v Laškem zelo pripraven za obrtne ali trgovske se odda. Istotam »Jutra« v Ljubljani se po niki ceni proda. Naslov pove uprava »Jutra«. 24893 Krojači in trgovci Hiša s izdelovalcem in razpoložljivim 4 letnih 8 let, perila in oblik se zaradi otopotovanja po ugodni ceni proda s vsem inventarjem in s odjemalci vred. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »Dobro razločilo 19099«. 24702 Stavbna parcela v obsegu 400—700 m² s 8 betonirano kletjo v bližini Ljubljane se po niki ceni proda. Naslov pove uprava »Jutra«. 24891	Hiša s dobro upravljenim staro gošlino v večjem kraju Goranjaka, 1½ ure od žel. postaje se proda. Oziroma se izključno na resne reflektante za dobrih referencami. Naslov pove uprava »Jutra«. 24611 Stavbne parcele za vilo ob krasnem Bohinjskem jezeru, solnina leza kakor »Zlatorež« in »G. Janca« od 10 Din na m² in vilo se proda. Ponudbe pod »G« na upravo »Jutra«. 25361 Pozor, usnjarji! Po niki ceni proda po vstopu v vodno močvirje v Savinjski dolini Karol Roh. Trbovlje I. 24890 Enodružinska hiša v Ljubljani, 15 minut od glavne pošte, obstojata 4 sobe, kuhinja, 2 predhod, trpljenje in strah, s električno lučjo in vodoomoto se po zelo ugodni ceni proda. Naslov pove uprava »Jutra«. 24889 Hišo s gospodarskim poslopjem in nekaj novejša v lepem trgu na Stariem proflam V hiši je dobro Moja gošlino Kandolin v Stenčevih vilih. — Studenec pri Poljanah. 24890 Opremljena soba se takoj odda. Naslov v upravi »Jutra«. 24896 2 novo opremljeni sobi (sopalnica in kabinet) v vili, solnina stran, mir, lep razloč, poseben vhod iz stanovanja, odlična hollema, v sploš. Cena 600 Din, luč in potrebna posrebl. — Dopisne prošnje pod »2 novo opremljeni sobi« na upr. »Jutra«. 24749 Opremljena soba s 2 posteljama se odda s 1. oktobrom. Polve se v Dalmatinski ulici 10 — na dvorišču pri Brilju. 24843 Visokošolec ali dijak se sprejme na stanovanje in hrano v bližini viliš kol. Naslov pove uprava »Jutra«. 24864 Kot sostanovalec se sprejme boljši gospod. Naslov pove uprava »Jutra«. 24838 Kot sostanovalec s kreditnikom se sprejme dijak. Naslov pove uprava »Jutra«. 24844 Soba s 1 ali 2 gospoda se odda. Naslov pove uprava »Jutra«. 24846 Soba s 1 ali 2 gospodoma se odda. Naslov pove uprava »Jutra«. 24878 Soba s posebnim vzhodom se takoj odda v Gosposki ulici št. 101. 24861	Opremljena soba 4-6 sob se 1838. Ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Stanovanje 7«. 24855 Opremljena soba s posebnim vzhodom 1838 se odda. Ponudbe na upr. »Jutra« pod šifro »Sofiten 12130«. 24873 Soba s soporno kuhinjo in priključki se takoj odda zakonitemu paru brez otrok. — Ogleda se od 10.—12. in od 1.—6. pop. — Fany Buh, Kolodvorska ulica štov. 28, 24843 Sobo v hiši 1838 mati s 10 letnim sinom. Ina lastno omaro ter sta oba ves dan odostna. — Naslov pove uprava »Jutra«. 24882 Dijak 1838 sobico s vso okrho, po možnosti na periferiji. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Dijak 12140«. 24874 Na stanovanje se sprejme dijak (visokošolec). Naslov pove uprava »Jutra«. 24833 G. carinik ki 1838 sobo pod šifro »F. P.« in si je ogledal sobo v Tavčarjevi ulici, naj se nemudoma ponovno ogleda istotam. 24877 Dijak se sprejme kot sostanovalec k akademiku na stanovanje. Naslov pove uprava »Jutra«. 24773 Soba v sredini mesta 1838 se takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Takoje 12140«. 24894 Stanovanje s velikih sob in pritlikli, nizka najemina, zamenjam za večje, tudi dražje. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Centers«. 24888 Podstrešna soba 1838, se takoj odda, najraje železkarinju. Istotam se sprejme vož gospodov na dobro hrano. — Ostan Mavor, Abadževa cesta. 24891 Akademik 1838 sobo s električno razsvetljavo in vso okrho. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Hitro«. 24899 Ves dan odosten gospod gre kot sostanovalec event. vame tudi s 2 sobo takoj. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »1. oktobra«. 24814 Stanovanje 2-3 sob s kuhinjo ali brez 1838. Plačam do 1000 Din. Dam lahko 30.000 Din posolila. Ponudbe pod značko »Nujno 12164«. 24901 Dijak 1838 stanovanje v smoti Tabor-Vodmat. Naslov pove uprava »Jutra« pod značko »Takoje 16«. 24903	Ljubim Te Pismo prejel. Prosim pravi naslov te moglo s sliko. 24832 V upr. »Jutra« naj se dvignejo pisma po naslednjim šiframi: Akademik 11199, Agilnost, Dobro sroce 2219, Ekstenzija, Gandemus, Harmonija, Hana, Hvalehnot, Irena, Ilija 20669, Komitija 47, L. 1904, L. 1900, M. J. Min, Mida, Motorno kolo 130, M. S., Nova vila, N. polvarjeno sroce, Neizgovorjena misel, Opalograf, Oktober 1921, Priklakum, Rema ljubezen 1000, Sava, 30. septembra, Salom, Svetlo, Sukoci, Stajerska reka, Takoje 11682, Zanesljivo 11905, Zelo nujno, Zvestoba, 1900—2000 Din, št. 15, 2700—4900, Mara. 24833 Damska torbica z manjšo vrsto denarja se je našla. Dobl se v upr. »Jutra«. 24893 Riava ročna torbica se je našla. Dobl se v upr. »Jutra«. 24895 Bukove in hrastove hode ter bukove in hrastove parovale na stojnem za poskati v lastni reži, kupljene. — Otrca se je na ponudbe z navedbo močine in cene. — Prodajam drva odrezke od žage in parkovale po nižaji ceni dokler traja zaloga. Ivan Šilka, tovarna parkovale in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 24839
---	--	--	--	--	---	---

Ljudske knjižnice
opozarjamo
na najnovejše zvezke zbirke
„Prosveti in zabavi“:

Puškin-Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1-25 Din več.

Budal Andrej, Križev pot Petra Kupljenika. Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko, Cylamen. Roman. Broš. 22 Din, vez. 27 Din, po pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din, vez. 23 Din, po pošti 1-25 Din več.

Zeyer-Bradač, Tri legende o Razpelo. Vez. 20 Din, po pošti 1-25 Din več.

Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani.
Prečernova ulica 54.

Gustave le Rouge:

Misterija

(Roman)

— Lepa reč se je jezil komandant, ki ni mogel skrivati svojega slabega razpoloženja. Računali smo na vas in sedaj je to pravi polom.

Misterija se je smehljajoč se približala:

— Vse to pa, moj dragi Lionel, je dejala z očarujočim nasmehom, nam ni razkrilo vaših načrtov.

— Nimam nobenega razloga, da bi jih skrival, je odvrnil mladi mož tako glasno, da so ga vsi slišali. Na mestu hitim profesorju Parkerju na pomoč. Jutri bom že na potu v Mehiko.

Ta izjava je popolnoma spremenila mnenje klubovih članov, ki so bili pravkar jezni zaradi novice, da se ne udeležijo dirke.

— To je junaško, moj mladi Lionel, je zaklical komandant.

— Ta je možak, je dejal Kennedy, pravi Yankee.

V tem trenutku je prinesel eden natakarev na velikem podstavku tovor kozarcev in častljivo steklenico kalifornijskega vina.

— Pijmo na zdravje Lionela Bradyja, je predlagal Sullivan. Predlog je bil sprejet z navdušenjem.

Med tem ko je natakarev napolnjeval kozarce, je Misterija, katere vprašanja so imela gotovo poseben namen, vprašala Lionela:

— Ali mislite vzeti seboj mnogoštevilno ekspedicijo?

— Odpotujem sam.

— Blazni ste, Brady! Hitite katastrofi naproti!

Lionel je dvignil svojo čašo in se nasmešnil:

— Gospodje, pijem na zdravje blaznosti, ki je čisto mati poguma in uspeha.

Vsi navzoči so trčili z yachtmanom, ki je postal heroj dneva. Misterija je bila zadnja, ki je trčila ob kozarec moža, ki ga je tako zelo ljubila in tako silno sovražila.

V dušku je izpila dragoceno tekočino; v trenutku, ko je postavila svoj kozarec na mizo, pa ni mogla obvladati nervoznega giba in zadela je ob Bradyjev kozarec, ki se je razletel na kosce. Za trenutek je njeno obličje smrtno prebledelo, toda skoraj ob istem času se je nasiloma obvladala.

— Nič hudega, Brady, je dejala s svojim najmilejšim glasom. Razbila sem vašo čašo, da vam to prinese srečo.

Niti Lionel, niti prisotni niso polagali važnosti na ta dogodek in nekaj trenutkov pozneje se je mladi yachtman poslovil od klubovih članov.

Drugo poglavje.

Plazeče se sence.

Lionel Brady je uporabil ostali del dneva za priprave na svoje odpotovanje. Imel je nakupiti razne stvari, bil je pri svojem bankirju, in neobhodno potrebni obiski so mu vzeli ves njegov čas.

Ura je bila že osem, ko je stopil iz avtomobila pred vrati ljubke vile, ki si jo je bil dal zgraditi pred nekaj leti ne daleč od rtiča Black Pointa.

Ne da bi bil v resnici utrujen, se je počutil mladi mož razdraženega, nervoznega; polastil se ga je bil nerazumljiv nemir.

Večerjal je brez velikega teka: skodelico čaja in par sandwichev s kaviarom. Nato je odhitel v svoj studio. Tako je imenoval veliko sobo, ki si jo je bil uredil in okrasil po svojem okusu in kjer je posebno rad bival.

Od svojih križarjenj po vseh svetovnih morjih in predvsem po Daljnem Vzhodu je bil prinesel dragocene zbirke iz bron, porcelana in slik, ki so delale iz njegovega studia pravi muzej.

Bila je to prostrana štirikotna soba resnega sloga; njena oprava in celo monumentalni kamin so bili iz ebenovine, z vložkami iz biserne matice in opalov. Galerija z izrezljano ograjo, ki so jo podpirali stebri, je bila ob stenah sobane, ki je v svoji celoti spominjala na hindustanske palače in na gotova razkošna holandska stanovanja koncem XVI. stoletja.

V enem kotu je stal bronast kip enega bogov indijske svete trojice trimurti, Visnu, božanstvo mnogobrojnih utelešenj, ki moli svojih šest rok trpečemu človeštvu nasproti. Na drugem koncu sta stali Kali, krvava boginja Thugov zadavljalec, in Ganesa, dobra boginja s slonjo glavo.

Lionel je ljubil to eksotično okolje, misteriozno in resno, ki si ga je bil znal ustvariti in ki je odbijalo banalne misli.

Bilo je skoraj hladno oni večer. To se zgodi često v San Francisku, kjer so skoki temperature pogosti. V ognjišču monumentalnega kamina, ki je bilo obdano s težko ograjo iz kovanega železa, je bil Tollian, zvesti indijski služabnik Lionela Bradyja, prižgal velik ogenj s poleni aloe.

Mladi mož je sedel v širok naslonjač iz kordovskega usnja in raztreseno zrl žar v ognjišču, kjer so zublji slikali tisoče bujnih slik. Nenadoma se je stresel.

Za trenutek se mu je zdelo, da vidi na dnu žerjave ironični lepi obraz Misterije.

— Ta ženska me bo torej povsod zasledovala, je zamrmral slabe volje. Naravnost mora! Malo je manjkalo, da ji nisem v klubu pravkar povedal par neprijetnih resnic. Saj bi morala vedeti, da je ne ljubim, da je ne bom nikoli ljubil, da mi je prav posebno antipatična.

Po kratkem molku je dodal:

— Kar se tiče sovraštva te žeske, se ga prav nič ne bojim, čeprav je morda nevarno...

In z omalovaževalnim gibom je otresel pepel svoje cigarete.

— Ne vem, kakšni so Misterijini načrti, je premišljeval, toda s čudno vztrajnostjo je zahtevala pojasnil o kraju, kjer je Parker ujet. Če bi ne bil previden, bi vedela ravno toliko kot jaz; toda k sreči ona ne ve stopinje dolžine. Kako divja bi bila, če bi vedela, da je meni ta stopinja znana in da tako lahko s točnostjo določim mesto, kjer se nahajajo razvaline svetlišča!

Povedati moramo, da so čisto slučajne okolnosti privedle Lionela Bradyja do skrajne previdnosti.

Ko je bil namreč potegnil Parkerjevo pisanje iz dinje, je pač na njem stala tudi zabeležna dolžina 75'; toda kri, s katero so bile pisane te črke, je bila tako posušena, da se je komaj držala sirove tkanine.

Tu mu je prišlo na misel, da zaupa članom kluba samo polovico svoje skrivnosti. S konico noža je pisavo lahko oddrgnil in besede «dolžina 75'» so izginile z listine, ne da bi pustile sled. Prej pa je na velikem zemljevidu Mehike natančno zarisal točko. Sedaj je bil zadovoljen z nagonom nezaupanja, ki ga je bil privedel do tega dejanja.

Lionel je potegnil iz svoje listnice pisanje profesorja Parkerja; misli ni več na Misterijo in se je predal svojemu sanjarjenju.

Zaprli je oči in si predstavljal velika svetišča z ogromnimi rdeče barvanimi maliki divjih oči. Mogočno stebrovje svetlišč je bilo pokrito s čudno pisavo, na širokih terasah je raslo zelenje.

Z bakljo v roki je stopal navzdol po stopnicah v grobnice, se izgubljal v podzemskih labirintih in končno odkril profesorja Parkerja, ki je bil že sama kost in koža in umiral lakote na kupu zlata in dragih kamnov. Toda zdelo se mu je, da čuje korake svečenikov, ki so bili odkrili njegovo prisotnost.

Lionel se je s silo iztrgal tem sanjam, ki jih je sanjal v polnu. V istini in ne več v sanjah se mu je namreč zdelo, da sliši korake na debelih khorassanskih preprogah v galeriji, ki je vodila ob stenah njegove sobe.

Prisluškoval je pazljivo, toda čul je samo ječanje vetra po parkovih drevesih in daljno hropenje tovarn.

— Sanjam je zamrmral in se smehljaj svoji vznemirjenosti. Zaprli je zopet oči in skušal nadaljevati sanje tam, kjer so bile prekinjene.

Videl se je, kako dviga v svoje naročje oslabele telo profesorja Parkerja in stopa s svojim tovorom po stopnicah grobnice navzgor.

V tem trenutku se je studio, ki ga je do tedaj razsvetljevala ugašajoča žerjavica, zablestel za nekaj sekund v močni luči. Trska je padla v ogenj in razširjala bleščečo svetlobo.

Lionel je bil vdružit iztrgan iz svojih sanj. Zasenčil si je oči z roko in začudeno pogledal okoli sebe.

Njegovim očem, ki so bile še vse motne od sanj, je to nenadno prebujenje pokazalo studio v neznani, skoraj sovražni luči. Tema se je kopičila po kotih sobine, kjer so se kitajski zmaji z zlatimi luskinami in emajlaste krastače s topaznimi oči začele oživiljati. Maske iz Sumatre iz rdečega laka so se rezale bolj odurno, kažoč svoje ostre zobe, in japonski vojščaki v svojih krilih iz železne tkanine, pokritih z luskinami, so se zdeli kakor bi divje vihteli sulice s priostrenimi kavlji. Celo kip miroljubnega boga Višnu je izgubil svojo dobrohotnost. V poltemi mu je dajalo šest njegovih rok obliko ogromnega pajka, pripravljenega naskočiti plen, in Lionelu se je zdelo, da žare svetle puntice za ramo bronastega kipa.

Z dlanjo se je pogladil preko čela, kakor bi hotel pregnati mro, ki se ga je polasčala. Zdelo se mu je, da čuje tik poleg sebe človeško dihanje, ki je na videz odgovarjalo njegovemu lastnemu dihanju. Slednjič je videl v najtemnejšem kotu galerije — in to pot prav razločno — senco, ki se je pregibala in potem pritisnila ob steno, kakor bi se hotela pritajiti, in tla so večkrat počila pod koraki nevidnega bitja. Lionel je bil pogumen. In sedaj, ko se je popolnoma prebudil in je jasno mislil, je takoj razumel, da je bilo vse skupaj halucinacija, povzročena od utrujenosti.

Najresnejša reklama je izborno blago in najnižje cene.

Predno se odločiš, da kupiš obleko, plašč ali suknjo, poseti našo detajlno trgovino na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gledališča) in si oglej našo bogato zalogo in ne boš nasedel.

Dobro blago, prvovrstna ročna izdelava in nedosegljivo nizke cene te bodo prepričale, kje edino kupiš najceneje.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana.

NAZNANILO.

5567-a

Slavnemu občinstvu, p. n. cenj. odjemalcem naznanjam, da bom s 1. oktobrom otvoril na Gosposvetski cesti v Kolizeju

BOGATO ZALOGO POHIŠTVA

od najprostejšega do najfinejšega izdelka, kakor tudi tapetniške izdelke: n. pr. modroce iz Crin afrika, žime, volne, patent fototele, otomane, dekor. divane, klub garniture ter vsa v to svrhu spadajoča dela. — CENE KONKURENČNE!

Naj nihče ne zamudi te ugodne prilike in si preskrbi potrebno. Se priporočam za obilen obisk

PETER KOBAL, LJUBLJANA, Kolizej.

IVAN JAX in SIN

LJUBLJANA 41-a

Gosposvetska cesta št. 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji — izborno konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu. Ostanovljena 1. 1867. Vezenje počutje brezplacno. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10-letna garancija. Pisalni stroji Adler in Irena. — Kolesa iz prvih tovarov Otkopp, Styria, Waffenzell, Kapsel.

Opekarna „Emona“

na Viču-Brdo

Pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta 23. Telefon 207.

Priporoča svojo bogato zalogo zidne opeke, žlebakov in stročnikov vseh vrst po zelo ugodnih cenah.

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih pallo Stari dežniki se nanovo obnavljajo.

Obleke, dežne plašče, površnike, raglane,

itd. za gospode, dečke in fante kupite najceneje v naši detajlno trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 nasproti dramskega gledališča. 5639a

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana. Brezkonkurenčne cene! Dobro blago in solidna postržba!

Za parno žago v polnem obratu s tremi stroji (Vollgatter in parnim mlinom, nahaja se v Smederevu Donavi)

ter bi zelo želi denar ali tesal les za daljnje izdelovanje. — Ta parna žaga se event. tudi proda pod ugodnimi pogoji na odplačila v 3-4 letih. Vprašati pri „Tehnički biro inž. Al. Kapović, Knez Miletića 53, Beograd.

Prometni zavod za premog, d. d. v LJUBLJANI

prodaja premog iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za ilverne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta št. 15/1. 70-a

Kamnoseška industrija

ALOJZI VODNIK

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 28-34

Stalna zaloga žez 300 modernih soomenikov.

Izdelava rodbinskih grobnic, mavzolejev, altarev in vseh cerkvenih ter stavbnih del. Marmorne plošče v vseh barvah za pohištvo, trgovine, mesnice. Stikalne plošče za elektriko, obloga sten t. i. d. po zmerni ceni. 177-a

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene

romane „Jutra“

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih Pater Kajetan

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več

Tigrovi zobje

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več

JEAN DE LA HIRE.

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delu. Cena broš. Din 45.—, vez. Din 55.—, po pošti 2 Din več

FEREAL CUENDAS.

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več

HARRY SHEFF.

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popljuje krvoločnost in neravnopravnost papeža Aleksandra VI. njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Brošura Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več

FR. HELLER.

Blagajna velikega vojvode

Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25.—, po pošti 2 Din več

FR. HELLER.

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti 2 Din več

Knjige se naročajo pri uradništvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Klišee vse vrst

v poljubni velikosti za vse vrste eno- in večbarnega tiska izdeluje v kratkem času

„JUGOGRAFIKA“ KLISARNA

V LJUBLJANI, SV. PETRA NASIP ST. 23.

Naročila sprejema tudi oglasni oddelek uprave „Jutra“, Prešernova ulica 4.